Doğan Kardeş

Şubat 1964 ★ 125 Kuruş

Mehmet Ali & Akgonuldan

AFACANLAR

BİRAZ MÜSAADE EDERMİSİNİZ EFENDİM. ÖNE GEÇELİM! BURADAN HİÇ BİR ŞEY GÖRMİYORUZ!..
ÇOK AÇIKGÖZSÜN DOĞRUSU. ERKEN GELİP YER KAPAYDIN!

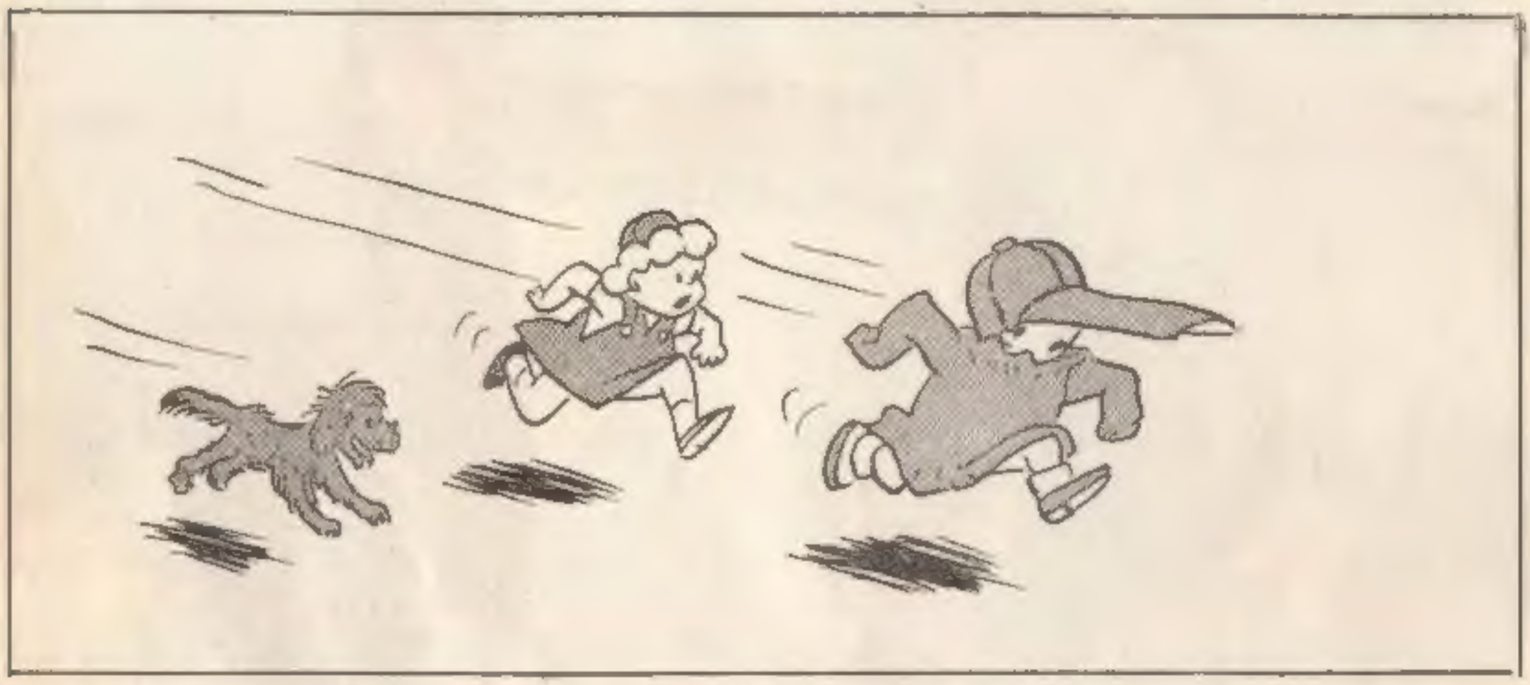

YAKLAŞMAYIN KIZ
YAKLAŞMAYIN KIZAMIK

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 539 Şubat 1964

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Umumî Neşriyat Müdürü: Vedat Nedim Tör ✱ Bu sayıyı hazırlayan: Onat Kutlar ✱ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu 217 Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, pôsta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Şeker Bayramında ne hediye edelim?

Şeker bayramında çocuklara eskiden mendil, şeker, çikolata, oyuncak filan gibi şeyler hediye edilirdi. Şimdi de en güzel hediye «kitap»dır. Bütün ileri memleketlerde çocuklara en çok hediye edilen şey «kitap»dır. Çocuklara kitap hediye etmek moda oldu. Çünkü kitap hem kalıcı, hem de faydalı bir şeydir. Şeker, çikolata yenilip tükenir. Mendil kullanılıp gider, oyuncak kırılır. Ama kitap kalır.

Biz de çocuklara kitap hediye etmeye alışalım. Büyüklerinizden size kitap hediye etmelerini isteyiniz. Sizin de küçük yaşta güzel ve zengin bir kitaplığınız olsun. İyi kitaplar okuyarak büyürseniz hayatta başarılı olmak şansınız artar.

BÜYÜYEN KARDEŞLERE!

Büyüyen kardeşler unutmasınlar! Doğan Kardeş'ten ayrılırken, ona, kendileri yerine daha küçük bir kardeş'in abone olmasını sağlasınlar. Böylece DOĞAN KARDEŞ'in sevgili dostları azalmamış olur.

■

4-K ÇOCUKLARI İLE MEKTUPLAŞMAK İSTEMEZ MİSİNİZ?

Geçen sayıda «köylü kardeşlere» başlıklı yazıyı okuyan okuyucularımızdan mektuplar aldık. 4-K çocukları ile mektuplaşmak istiyorlar. Çok güzel fikir. Hemen bunu İstanbul Ziraat Müdürlüğüne telefonla bildirdik. Onlar da çok sevindi. Bize İstanbul civarındaki 4-K teşkilâtına bağlı bazı köylü çocukların adreslerini verdiler.

İşte size birkaç 4-K çocuğunun adresi:

ADEM ÜSTÜN	:	Yenimahalle köyü - YALOVA
NİMET ŞİMŞEK	:	» »
ELMAS TÜRKCAN	:	Güneşli köyü - BAKIRKÖY
İDRİS YENİCE	:	» »
NURAN TOPÇU	:	Cumhuriyet köyü - BEYKOZ
FAHRİ ERKİN	:	» »
NURHAYAT KAPLAN	:	Tepecik köyü - ÇATALCA
İLHAN GİDİŞ	:	» »
ERSAN ELMAS	:	Muratbey köyü - ÇATALCA
BERRİN SERT	:	» »

Bu kardeşlere yazınız. Onlarla arkadaş olunuz. Onlara arasıra kitap v.s. hediye ediniz ve gönlünü alınız. Bakın ne kadar güzel bir iş yapmış olacaksınız. Hele bayramda onlara birer kitap hediye ederseniz, ne sevinirler, ne sevinirler.

DOĞAN KARDEŞ POSTASI

Sevgili Doğan Kardeş,

Ben senin Ankara'da bulunan bir okuyucunum. Sana 1960 yılında abone oldum. Ve memnun kaldığım için hâlâ devam ediyorum. Yalnız geçenlerde annem bana 1955-59 yılları arasında çıkmış olan ciltlerini getirdi. Eski sayıları elime aldığım zaman içlerinde bir sürü resimli hikâyeler gördüm. Tilkicik, Vakvaka Kardeş, Yaman Ağabey, Kaptan Strong'un çocukları gibi. Ne olur Doğan Kardeş gene o güzel hikâyelerine devam et de bizi sevindir. Sonra Doğan Kardeş senden bir şey daha istiyeceğim. Lütfen sayılarında bize yemek de tarif et. Zaten bir zamanlar tarif ediyordun. Böylece bize daha çok yararlı olmuş olursun. İsteklerimi yerine getireceğini umarım, Mektubuma da çıkacak sayında cevap beklerim. Sana şimdiden çok teşekkürler. Hoşça kal.

Güven AYKAÇ - ANKARA

Sevgili Güven kardeş,

Önce benden memnun olduğun için teşekkür ederim. İsteklerine gelince, biliyorsun eskiden haftalık çıkıyordum. Bu yüzden tefrika halinde resimli romanlar yayınlıyabiliyordum. Ama şimdi aylık basılan bir dergide tefrika yayınlamak olmaz. Size her sayı bir ortada, iki de iç ve arka kapakta olmak üzere 3 resimli roman veriyorum. Sonra çok resimli roman okumak, okuma zevkini bozar. İnsanı kolaya alıştırır. Ama gene de önümüzdeki aylarda Doğan Kardeş sayfalarında yeni resimli romanlar bulacaksınız. Yemek tarifine gelince bunu zaten yapıyoruz. Ocak sayımızda «ELMALI PASTA»yı okudun mu? Bundan böyle de isteklerini gözönünde bulunduracağım. Sevgilerimle.

DOĞAN KARDEŞ

Sevgili Doğan Kardeş,

Ayda bir çıktığın için çok üzülüyorum. Bir ayı dört gözle bekliyorum. Sen eve geldin mi önce kardeşim Emir alıyor. Emir henüz dört yaşında. O Alevle Ateş'e bakıyor. Biz iki kardeşiz. Ben mandolin çalıyorum. Şimdi de annem akordeon alacak. Bu sene ilkokul 5 inci sınıfa geçtim. Şiir yazmaya çok hevesim var ve yazıyorum. Sevgilerimle.

Ufuk ATAŞEN - BALIKESİR

Sevgili Doğan Kardeş

Mecmuanıza 3 aydan beri aboneyim. Onu okumaktan zevk duyuyorum. Her köşesini ayrı ayrı merakla takip ediyor ve bir ayın geçmesini sabırsızlıkla bekliyorum. Annem, Babam ve Öğretmenim çok güzel resim yaptığımı söylüyorlar. Her sene sınıfımız benim resimlerimle süsleniyor. Sizin de resim ve diğer kollarda müsabakalar yaptığınızı okudum. Aranıza karışmak için ne zaman resim yollamam lâzım bilmiyorum, bana bildirirseniz ona göre hazırlanabilirim.
Hürmet ve sevgilerimle.

Pınar UZEL - İSTANBUL

Sevgili Pınar kardeş,

Doğan Kardeş'in «Resim Yarışması» da öbür tatil yarışmaları gibi Haziran ayında başlar, Eylül sonunda biter. Bana, yaptığın resimleri HAZİRAN - EYÜL ayları arasında yolla. O zamana kadar da bol bol çalış, hazırlan. Şimdiden başarılar dilerim.

DOĞAN KARDEŞ

★ Doğan Kardeş kitapları ile kitaplığını zenginleştir ★

Sevgili Doğan Kardeş,

Ben sana abone değildim. Nasıl bir dergi olduğunu da bilmiyordum. Geçen cuma günü komşumuz ve sınıf arkadaşım Ayşegül bize geldi. Elinde Doğan Kardeş vardı. «DOĞAN KARDEŞ POSTASI» sayfasını açıp bana gösterdi. Sana yolladığı mektubu basmışsın. «1964 yılının en güzel hediyesi bu oldu bana» dedi. Ben de çok imrendim. Acaba ben de abone olsam, yolladığım mektubu basar mı Doğan Kardeş diye düşünüyordum. Bu düşüncemi anneme söyledim. Annem «Güzel bir mektup yazarsan neden basmasınlar» dedi. Şimdi sana 10 lirayı posta havalesi ile yolluyoruz. Bundan sonra hep seni okuyacağım. Bilgim artacak. Güzel vakit geçireceğim. Sana bir mektup yollasam o sayfanda basar mısın? Ne olur bana cevap ver DOĞAN KARDEŞ. Hoşça kal.

Aslı GÜNEY - İSTANBUL

Sevgili Aslı kardeş,
Bana böyle bir mektup gönderilir de yayınlamaz olur muyum? İşte bastım bile. Sen gene de ayrıca yaz bana. Dergiyi beğeniyor musun? En çok hangi yazılar hoşuna gitti, hangi okulda okuyorsun, Ayşegül MUTLU kardeş neler yapıyor hepsini yaz.

DOĞAN KARDEŞ

Sevgili Doğan Kardeş,

Ben pul meraklısı bir okuyucunum. Pul toplamaya daha yeni başladım sayılır. Behzat adındaki arkadaşımla birleşip «KÜÇÜK FİLATELİSTLER» adında bir pul kulübü kurmaya karar verdik. Üye olmak isteyen arkadaşlarım aşağıdaki adresime mektupla bildirsinler:

HASAN DEMİREL
Namık Kemal Cad. No. 31
AKSARAY - İSTANBUL

Sevgilerimle DOĞAN KARDEŞ.

Hasan DEMİREL - İSTANBUL

****

DOĞAN KARDEŞ'in HEDİYELİ ABONE KAMPANYASI DEVAM EDİYOR!

Doğan Kardeş Dergisine «3» yeni abone bulan kardeşlere bir «Doğan Kardeş kitabı» hediye edeceğiz.

Kim bu hediyeli abone kampanyasına katılmak isterse, bize bulduğu üç yeni abone kardeşin ayrı ayrı

— Adını, soyadını
— Ev adresini
— Yıllık abone bedeli olan 10 liradan 3 abonenin tutarı 30 lirayı banka veya posta havalesiyle P.K. 1146 İstanbul adresine gönderdiğini
— Kendi adını, soyadını ve ev adresini

açıkça P.K. 217 Beyoğlu - İstanbul adresine bildirmelidir.

Yapı ve Kredi Bankasının bütün şubeleri abone kabul eder. Yapı ve Kredi Bankasının şubesi olmayan yerlerde abone bedeli posta havalesiyle gönderilir.

Siz de Doğan Kardeş'in hediyelik abone seferberliğine katılınız.

Hepinize şimdiden candan teşekkürler.

AYIN YAZISI

Şubat Ayında Biraz da Sağlığımızla İlgilenelim

S. Türkis NOYAN

2

Sevgili Okuyucular,

İşte nihayet günlerden, haftalardanberi iple çektiğiniz Şubat ayına kavuştunuz. Okulunuzu ne kadar severseniz seviniz, her sabah yağmur, kar, soğuk, rüzgâr demeden çantalarınız elinizde yollara düşmek, saatlerce sınıfta dikkat kesilip öğretmeninizi dinlemek, sonra gene evde defterlerin, kitapların üzerine eğilerek ödevlerinizi hazırlamak hepinizi bir hayli yormuş ve hattâ sıkmış, bıktırmıştır. Bu yüzden Şubat ayındaki iki haftalık tatili şüphesiz sabırsızlıkla beklemişsinizdir. Kimbilir bu günler için ne hayaller kurmuş, ne programlar hazırlamışsınızdır... Ama aksi gibi sayılı günler de o kadar çabuk geçer ki! Siz daha henüz tatilin keyfini çıkarmaya başlarken, gene okulun açılması yaklaşır. Fakat ne de olsa iki hafta müddetle sabahları erken kalkmak zorunda olmamak, ertesi günkü derslerin baskısından kurtulmak ve okul ödevlerinden başka şeylerle vakit geçirebilmek pek hoş ve dinlendirici bir şeydir. Okula yetişme telâşından kurtulmuş olduğunuz bu tatil günlerinde her şeyden evvel biraz da sağlığınızla ilgilenmelisiniz. Bir kere her sabah kalkar kalkmaz açık pencere önünde durarak temiz havayı derin derin içinize çekin ve ciğerlerinizi doldurun, sonra da biraz beden eğitimi hareketleri yapın. Bütün gün okulda sıralarda oturmaktan, kitaplarla dolu ağır çantalarınızı taşımaktan bel kemiğinizin çarpılmaması ve vücudunuzun bütün kaslarının aynı derecede gelişmesi için beden eğitimi çok önemlidir. Size bu maksatla birkaç hareket örneği veriyoruz. Aslında bunları sadece tatillerde değil, her gün veya hiç değilse haftada iki gün tekrarlamanız vücudunuzun düzgün bir şekilde gelişmesi için çok faydalı olur.

Onbeş günlük Şubat tatilinde sağlığınıza yapabileceğiniz başka bir hizmet de bir dişçiye gidip dişlerinizi kontrol ettirmektir. Biliyorsunuz birçok hastalıklar dişlerdeki arızalardan ileri gelir. Dişlerdeki çürükler veya diş köklerindeki iltihaplar zaman zaman bütün vücudumuz için tehlikeli olabilir. Bu yüzden dişlerimize iyi bakmak, onları her yemekten sonra veya hiç değilse her akşam yatmadan evvel fırçalamak ve senede iki defa da bir diş doktoruna kontrol ettirmek gerektir. Hele büyüme çağında olan sizler için bu büsbütün önemlidir. Çünkü dişlerinizde olan anormal gelişmeleri diş doktoru tedbirler almak suretiyle önleyebilir ve böylece sizin ilerde acı ve sıkıntı çekmenize lüzum kalmaz. Dişlerde başlayan çürümeler de ne kadar erken farkedilirse o kadar kolay tedavi edilebilirler Bu sebeple tatil günlerinizde dişlerinizi kontrol ettirmeyi sakın ihmal etmeyiniz.

Aslında yalnız dişlerinizi değil bütün vücudunuzu bir doktora kontrol ettirmeniz daha doğru olur. Ozellikle akciğerlerin sağlığı sizin gibi gelişme çağında olan çocuklar için çok önemlidir. Biliyorsunuz memleketimizde verem veya Tüberküloz denilen hastalığa karşı çetin bir savaş açılmıştır. Bu sinsi, bulaşıcı hastalığın kökünü tamamen kurutabilmek için yurdumuzun her tarafında Verem Savaş Dispanserleri kurulmuştur. Buralarda akciğerlerinizin radyografisini çektirebilir ve sağlık durumunuzu öğrenebilirsiniz. Şubat tatilinizin yarım gününü de bu işe ayırmanızı sizlere hatırlatmak isteriz. Bu arada Çocuk Felci aşısını yaptırmayı da unutmayın. Son senelerde memleketimizde gittikçe yaygın bir hale gelen bu korkunç hastalığın önlenebilmesi için bol miktarda aşı getirtilmiştir. Büyükleriniz de herhalde sizin sağlığınız için alınması gereken bu önemli tedbirleri düşünmüşlerdir ama sizlerin gerçek dostu olan Doğan Kardeş gene de bu konuları açmaktan kendini alamadı. Çünkü Türkiye'nin sadece aydın ve çalışkan değil her şeyden evvel sağlam gençlere ihtiyacı var.

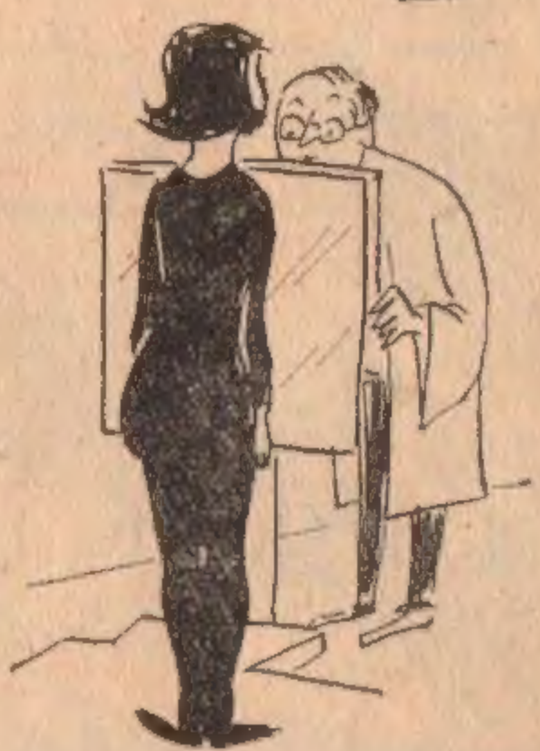

Şubat tatilinizin eğlenceli ve dinlendirici olması dileğiyle...

Mehmet Ali & Aksamsefasi

BENCİL DEV

O çocukları bahçesinden kovdu ama, sonsuz kış da oraya yerleşiverdi.

Çocuklar akşam üstü okuldan dönerlerken mutlaka Devin bahçesine girip biraz oynarlardı. Kocaman, her tarafı yemyeşil çimenlerle kaplı bir bahçeydi. Diz boyu otlar arasında renk renk çiçekler minik yıldızlar gibi parlardı. Oniki tane şeftali ağacı vardı. Ağaçlar ilkbaharda pembe, beyaz çiçeklerle, sonbaharda da mis gibi meyvalarla donanırdı. Dallardaki kuşlar öyle tatlı tatlı öterlerdi ki, çocuklar arasıra oyunlarını bırakıp onları dinlerler, sonra da birbirlerine,

«Burası ne güzel, ne kadar mutluyuz» demekten kendilerini alamazlardı.

Bahçenin sahibi dev, uzaktaki bir arkadaşını görmeye gitmişti. Yedi yıldır oradaydı. Birbirlerine söyliyecekleri şeyler tükenince kendi şatosuna dönmeye karar verdi.

Evine geldiği zaman çocuklar her zamanki gibi bahçeye yayılmışlar, oynuyorlardı.

Hemen,

«Burada ne işiniz var?» diye gürledi. Çocuklar da korkup kaçıştılar.

«Burası benim malımdır» diye söylendi Dev, «Bilmiyen var mı? Benden başkası buraya ayak basamaz.»

Bahçenin etrafını yüksek bir duvarla çevirdi. Kapıya da şöyle bir levha astı.

«İÇERİ GİRENLER CEZALANDIRILIR»

Bu dev çok bencildi doğrusu. Zavallı çocukların gönüllerince eğlenecekleri hiç bir yer kalmadı. Sokakta oynamayı denediler. Ama hem çok tozluydu, hem de çok taşlı. Hiç hoşlarına gitmedi. Bu defa derslerden sonra duvarın etrafında dolaşmaya, o bahçedeki güzel anıları gözlerinin önünde canlandırıp tekrar yaşamaya başladılar.

Günler geçti. İlkbahar geldi. Ülke baştanbaşa çiçeklerle donandı, kuş cıvıltılarıyla çınlamaya başladı. Yalnız Devin bahçesinde daha kıştı. Çocuklar olmadığı için kuşlar oraya uğramıyorlardı bile. Çiçekler açmayı unutmuşlardı sanki.

Oscar Wilde'tan

Çeviren
Gülen OKTAY

Mehmet Ali Akçansefası

Bir defasında minik bir çiçek topraktan başını çıkardı. Levhayı görünce pek üzüldü Daha doğrusu devin bu tutumundan kalbi kırıldı hemen tekrar eski köşesine döndü, uykuya daldı.

Bu durumdan memnun olanlar yalnız Kar'la, Don'du.

«İlkbahar bu bahçeye girmeyi unuttu» diyorlardı. «Biz de yıl boyunca burada otururuz.»

Kar çimenleri kalın beyaz mantosuyla örttü. Buzlar dalları gümüş saçaklarla donattı. Kendileri iyice yerleştikten sonra Kuzey Rüzgârını da davet ettiler. O da geldi. Kürklere sarınmıştı. Bütün gün bahçede uğuldadı durdu. Her şeyi altüst ediyordu.

«Burası pek güzel bir yermiş» diye söylendi. «Dolu kardeşi de çağıralım.»

Çok geçmeden o da geldi. Artık her gün tam üç saat şatonun çatısında takırdayıp kendini eğlendiriyordu. Buz gibi nefesiyle bahçeyi yalayıp geçiyordu

Bu arada «İlkbahar da neden bu kadar gecikti?» diye kendi kendine söyleniyordu Dev. Pencerenin önünde oturup soğuk, bembeyaz bahçeye bakıp bakıp,

«Kış neden bitmiyor bir türlü anlıyamıyorum doğrusu. Sanırım havalar yakında değişecek» diyordu. Ama Devin bahçesine ne ilkbahar geldi, ne de yaz. Obur taraflarda sonbahar bahçeleri altın meyvalarla donattı. «O çok bencil» diyerek Devinkine uğramadı bile. Orada kışın sonu gelmiyordu. Kuzey Rüzgârı, Kar, Dolu, çıplak kuru dallar arasında dansedip duruyorlardı.

Bir sabah Dev erkenden uyanmıştı. Bir ara kulağına tatlı bir müzik sesi geldi. Oyle hoşuna gitti, oyle hoşuna gitti ki, kıralın müzikacıları geçiyor sandı. Gerçekten pencerenin önünde bir tek serçe vardı. Dev uzun bir süredir kuş sesi duymadığından bu ona yeryüzündeki en güzel müzik gibi gelmişti. Dolu da dinmişti. Kuzey rüzgârının uğultusu kesilmişti. Pencereden içeriye mis gibi bir koku gelmeğe başladı.

«Nihayet ilkbahar geldi» diyerek Dev yataktan fırladı. Hemen dışarı baktı.

Ne gördü dersiniz? Göz kamaştırıcı bir manzara! Bahçe duvarındaki bir delikten çocuklar içeri girmişler, çıkıp ağaçların dallarına oturmuşlardı. Herbirinde birer çocuk. Ağaçlar mutluluklarından baştan başa çiçek açmışlardı. Dallarını çocukların başları üstünde nazlı nazlı sallıyorlar. Kuşlar uçuşuyor, şakıyarak etrafa bambaşka bir hava veriyorlardı. Gerçekten manzaraya diyecek yoktu. Yalnız bir köşede halâ kıştı.

Bahçenin en dibiydi burası. Bir ağacın altında bir çocuk duruyordu. Oylesine minikti ki, dallara yetişemiyordu. İki gözü iki çeşme ağlayıp duruyordu. Zavallı ağaç halâ karla, buz saçaklarıyla kaplıydı. Fırtına dalları arasından uğuldayarak girip çıkıyordu.

«Haydi tırman» diye eğildi ağaç ama çocuk çok ufaktı. Yine de yetişemedi.

Bunu gören Dev'in katı kalbi yumuşadı.

«Ben de pek bencilmişim» diye söylendi. «Kendimden başkalarını hiç düşünmüyormuşum. İlkin şu çocuğu ağaca koyayım sonra da duvarı yıkarım. Bahçem çocuk bahçesi olsun, gelsinler istedikleri gibi oynasınlar» Aşağı indi. Usulca kapıyı açtı, bahçeye çıktı. Çocuklar onu görür görmez kaçtılar. Ortalıkta minik çocuktan başka kimse kalmadı. O da gözleri yaşlarla dolu olduğu için devin geldiğini görememişti.

Usulca arkasından yaklaştı. Avucunun içine alıp ağacın üstüne oturttu. Ağaç birdenbire çiçeklerle donandı. Kuşlar cıvıldamaya başladılar. Minik çocuk devin boynuna sarılıp, yanağını öptü. Otekiler de Dev'in eskisi gibi kötü yürekli olmadığını görünce bahçeye doldular.

«Bundan böyle burası sizin bahçeniz» dedi Dev ve eline bir balta alarak duvarı yıkmaya başladı. Bütün gün hep beraber oynadılar.

Ortalık kararırken çocuklar Dev'e «Allahaısmarladık» demek için toplandılar.

«Peki minik arkadaşınız nerede?» dedi Dev. «Hani şu ağaca çıkamıyan çocuk».

«Bilmiyoruz» dedi ötekiler, «gitmiştir herhalde.»

«Söyleyin ona hiç çekinmesin sık sık gelsin buraya. Yarın mutlaka beklerim.»

Çocuklar onu hiç tanımadıklarını, ilk defa o gün orada gördüklerini söylediler. Dev bu habere pek üzüldü.

O çocuk bir daha görünmedi. Dev ötekilere çok iyi davranıyordu.

Aradan yıllar geçti. Dev ihtiyarladı, güçten kuvvetten düştü. Artık çocuklarla beraber oynıyamıyordu. Bahçeye bir koltuk atıp oturduğu yerden onları seyrediyordu. Bahçenin göz kamaştırıcı güzelliği göğsünü kabartıyordu.

«Bahçem binbir türlü çiçek dolu, ama en güzelleri de şu cıvıl cıvıl kaynaşan çocuklar» diye söyleniyordu kendi kendine.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

YAŞASIN 4 K'CILAR!

Karagözcük — Babacığım, Doğan Kardeş'in geçen sayısında 4 K teşkilâtında çalışan köylü çocuklar hakkında bir yazı vardı. Okudun mu onu?

Karagöz — Hem okudum, hem de çok düşündüm bu yazı üzerinde.

Karagözcük — Biz de onu öğretmenle beraber sınıfta tekrar okuduk.

Karagöz — Çok iyi ettiniz. Köylü çocuklarımız şehirli çocuklara benzemiyorlar... Onlar, küçük yaşlarından aileye «yararlı» olmaya başlıyorlar.

Karagözcük — Evet babacığım öğretmenimiz de dikkatimizi bu noktaya çekti. Biz şehirli çocuklar hep hazıra konuyoruz. Hazır yiyoruz, hazır içiyoruz. Çoğumuz ev işlerine bile yardım etmiyoruz.

Karagöz — Hah şunu bileydin. Daha geçen pazar, annen sana «oğlum şu tabakları kurulayıver» dedi de sen..

Karagözcük — (keserek) Ama babacığım derslerim vardı.

Karagöz — Koylü çocukların dersleri yok mu sanki? Onlar da okula gidiyorlar, onlar da ders çalışıyorlar. Fakat yine de birçok iş görüyorlar. Evlerine, ailelerine faydalı olmaktan çekinmiyorlar.

Karagözcük — Doğru söylüyorsun babacığım.

Karagöz — Hem onların işleri öyle tabak kurulamak, fasulye ayıklamak gibi kolay işler değil.

Karagözcük — Doğru söze ne denir, bu da doğru. Buzağılara bakıyorlar, tavuk yetiştiriyorlar, inekleri sağıyorlar, arıcılık yapıyorlar, aynı zamanda derslerine de çalışıyorlar.

Karagöz — Gördün mü bak insan isteyince oluyormuş.

Karagözcük — Öğretmenimiz bu 4 K çocukları sayesinde memleketimizin zıraat işleri çok ilerliyecek dedi. İnekler daha çok süt, sığırlar daha çok et, tavuklar daha çok yumurta, arılar daha çok bal verecekler.

O vakit köylüler de fakirlikten kurtulacaklar. Köylüler fakirlikten kurtulunca memleketimiz de gerilikten kurtulacak.

Karagöz — Aferin öğretmeninize... Çok iyi anlamış bu 4 K çalışmalarının mânasını.

Karagözcük — Havalar ısınınca onları ziyaret edeceğiz.

Karagöz — Aman ne iyi beni de beraber alın.

Karagözcük — Öğretmenimiz bize bazı 4 K çocuklarının adreslerini verdi. Onlarla mektuplaşacağız.

Karagöz — Aa, bak bu da mükemmel bir fikir.

Karagözcük — Hem mektuplaşacağız, hem de onlara kitap, defter gibi şeyler hediye edeceğiz.

Karagöz — Aferin size, bunu bütün Doğan Kardeş okuyucuları da yapsa ne iyi olur.

HERKES GELECEĞİNİ KÜÇÜKKEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur

GÖRÜNMEZ KAZA

Nesrin gözlerini açtı. İlkin nerede olduğunu hatırlıyamadı. Etrafın ilâç kokulu, soğuk, beyaz aydınlığını iyice yadırgamıştı. Birden kafasında bir şimşek çaktı. Hastahanedeydi.

«Nasıl da unuttum!» diye söylendi. Bir gün öncesi gözlerinin önünde canlandı. Bayramı okulda geçirecek öğrenciler için zengin bir eğlence programı hazırlıyorlardı. Başkanı Nesrin'di. Günlerdir uğraşarak karton ve kâğıttan yaptıkları süsleri, oyuncakları arkadaşı Sevil'le birlikte aşağı taşıyorlardı. Kocaman kutu tepeleme doluydu. Merdivenlerden inmeye başlamadan Sevil,

«Biraz dur» dedi. «Önümü göremiyorum» Durdular. Kız kendine en uygun gelen yere geçti. Hareket ettiler.

Daha bir basamak bile inmeden, Nesrin dünya tersine döndü sandı. Büyük bir adım attığını farketmişti. Vücudunu geriye doğru atıp dengesini bulmaya çalıştı. Çok geçti. Birden merdivenlerden yuvarlanmaya başladı. Sevil'in acı acı çığlık attığını duyuyordu. Sırtı yere değdiği zaman aradan yüzyıllar geçmiş gibi geldi

Ondan sonrasını hayal meyal hatırlıyordu. Hastahane yolculuğu, beyaz gömlekler, koşuşmalar, ilâç kokusu derin, rahat bir uyku.

Sağ eli sarılıydı. Sağ ayağı külçe gibi ağırlaşmıştı. Yerinden kıpırdatamıyordu. Başını yastıktan biraz doğrultarak gözlerini ayaklarına çevirdi.

Doktorun dedikleri aklına geldi. Kırık pek önemli değildi. Pek yakında yürüyebileceğini söylemişti.

«Meselâ yarın mı?» diye sormuştu kız o zaman. «Eve gidebilirim değil mi?»

«Yoo!» demişti doktor amca, «O kadar çabuk değil. Hele bir kolun iyileşsin. Koltuk değneklerini kullanacak durumu gelince eve çıkabilirsin.»

«Ya bayram eğlentimiz ne olacak? Aileleri uzakta olan yatılı arkadaşlara muazzam bir bayram programı hazırlamıştık. Hem okulda eğlenecektik, hem de onları alıp bize yemeğe götürecektim.»

«Öbür bayrama!» dedi doktor

Kız öfkeli öfkeli söylenmeye başladı. Bu sırada hemşire gelip bir iğne yaptı. Nesrin de az önce uyandığı derin uykuya daldı.

Biraz etrafına bakındı canı sıkılmıştı. Bir ses duymak istiyordu. Kendi kendine bir şeyler mırıldanmaya başladı. Oda komşusunu uyandırmaktan çekiniyordu. Onun yalnız adını biliyordu: Ayşegül. Daha yüzünü bile görmemişti çünkü yatağının etrafında bir paravana vardı.

Kahvaltıdan sonra hastabakıcı odaya tekerlekli bir sandalye getirdi.

«Camlı salonda güneşlenmek ister misin?» dedi. Nesrin'in gözleri sevinçle parladı.

«Tabii, tabii» dedi. «Oda arkadaşını da gelecek mi?»

«Ayşegül mü?» dedi hastabakıcı. «Zavallı yavrucak beş aydır sırtüstü yatıyor. Bir yüzme havuzu boşaltılırken bilmeden suya atlamış. Ancak başını oynatabiliyor.»

«Vah! vah! vah! çok kötü doğrusu!»

«İyileşmesine sen de yardım edebilirsin.»

«Ben mi? Elimden ne gelir ki»

«Ona arkadaşlık ederek, neşelendirmeye çalışarak. Biliyor musun hiçbir ilâç bir hastanın iyileşmek istemesi kadar etkili değildir. Neyse, haydi biz gidelim.»

Camlı salonda Ayşegül hakkında epeyce bilgi edindi. Bu arada can sıkıcı bazı şeyler de öğrendi. Kız o zamana kadar bitişik yatağa gelenlerin hiçbirisiyle konuşmamış. Üstelik hatırını soranları da tersletmiş.

Nesrin tekrar odasına döndü. Tekerlekli sandalyeyi Ayşegül'ün yatağına yaklaştırdı. Görünüşte kız uyuyordu. Bekledi. Hafifçe başını döndürdüğünü görünce konuşmaya başladı:

«Beni geveze sanma sakın. Seni tanıyıp tanımadığımı merak ettim de. Buralı mısın?»

«Hayır» cevabı öyle sertti ki, Nesrin yüzüne bir tokat indi sandı. Hiç aldırış etmedi. Neşeli olmaya çalışarak,

«Şey» dedi. «Bizim okulda herkesi tanırım ama seni hiç görmemiştim. Birde misin?»

«Hayır»

«Öyleyse ikide»

Kız biraz durakladı. Sonra «Son sınıftayım» dedi.

«Eviniz nerde?»

«İşte bu yatak»

«Yok canım, hastalanınca insana hep öyle gelir»

«Böyle konuşmak çok kolay, bir de benim gibi ol da göreyim...»

Nesrin sustu. Ayşegül haklıydı. Gerçekten de beş ay hiç kalkmadan yatmak insanı derin bir ümitsizliğe düşürürdü. «Şu paravanayı kaldıralım mı? Birazdan arkadaşların gelecek onları sen de görürsün.»

«Beni rahat bıraksan daha iyi olacak.»

«Pekâlâ» deyip çekildi.

Ziyaret saatinde, arkadaşları, annesi Nesrin'i tekerlekli sandalyesiyle koridorda görünce pek şaşırdılar. Yatakta dalgın bulacaklarını sanıyorlardı.

Kızlar ona dersleri ve okulda olup biten diğer olayları en ince noktasına varıncaya kadar anlattılar. İki gün sonra bayramdı.

«Neyse» dedi Nesrin, «yaptığımız süslerle etrafı donatırsınız. Oyuncaklarla bir piyango hazırlayın.»

Kızlar birbirlerine bakıştılar. Biri,

«Senin kabahatin yok ki»

dedi. «Gelen giden bastı onlara.» Otekiler onu susturmaya çalıştılar.

Nesrin «her şeyi altüst ettim» diye acı acı söylenmeye başladı. Bu sırada ziyaret saatının sona erdiği bildirildi.

Nesrin tekerlekli sandalyesiyle odasına giderken hep bayramda Ayşegul'ü nasıl eğlendirebileceğini düşünüp duruyordu. Hastabakıcıdan ailesinin epeyce uzak bir kasabada oturduğunu öğrenmişti. Arkadaşları gelemezlerdi. Annesi babası da ancak pek seyrek dolaşabilirlerdi. Kızcağız okul açılmadan, oraya gelmiş, hemen o kazaya uğramış. Bir gun bile okula gidememiş.

Ertesi gün genç bir adam geldi. Nesrin'i başıyla selâmladıktan sonra paravananın arkasına geçti.

«Ayşegül, nasılsın?»

«Baba sen misin?»

«Ayşegül kimbilir ne kadar sevinmiştir» diye Nesrin'in içi ferahladı. Rahat rahat tarih kitabını okumaya başladı.

Bir ara paravana arkasından gelen sesler yukseldi.

«Annem gelmedi mi?»

«Yavrum, kardeşlerin gripten yatıyorlar onun için ben yalnız geldim.»

«Anneanneme bırakabilirdi ama.»

«Ihtiyar kadın, hasta çocuklara nasıl baksın?»

«Ama bir aydır gormedim.»

«Yavrum gelmesi senin için de fena.»

«Sanki bir de grip olsam ne çıkar.»

«Böyle söyleme artık iyileşiyorsun. Yakında çıkacaksın, zamanla da »

«Zamanla mı? Bıktım artık! Kimse benim derdimden anlamıyor. Bir tek gün benim gibi yatın da goreyim sizi. Beş ay bu, dile kolay.»

«Elden ne gelir yavrum?»

«Peki, peki» dedi kız, «Buri bayrama erkenden gelin.»

«Şeey!» Sanki kelimeler adamın boğazını yırtıyordu. «Korkarım gelemiyeceğiz.»

Nesrin parmaklarıyla kulaklarını tıkadı. Gerisini işitmek istemiyordu.

«Demek öyle ha! Bayramda da yalnızım.»

Günler çarçabuk geçti. Arife sabahı doktor Nesrin'in kolundaki sargıları çıkardı. Koltuk değnekleri verdiler.

«İstersen bugün evine gidebilirsin. Yalnız bayram ertesi burada olman şart.»

Kızın sevinci oda kapısından içeri girene kadar sürdü. Ayşegül'ü görünce yüreğine bir bıçak saplanmış gibi oldu.

Öğleden sonra, ev misafirleriyle dolup taştı. Akşama doğru hepsi birer ikişer çekilip gittiler. Yalnız üçü kaldı.

«Yarın hastahanede sana bir ziyafet çekecektik. Kaç gündür hazırlanıyorduk, madem

ki geldin, öyleyse bu gece gönlümüzce eğlenelim» dediler.

Bu sırada Nesrin'in gözlerinin önünde hastahane canlandı. İki yatak, biri paravanayla çevrili. Ayşegül kıpırdayamıyor bile. Hayata küsmüş, yapayalnız.

Aklına bir şey geldi. Hastahaneye telefon etti, nöbetçi hemşireyle konuştu. Sonra durumu arkadaşlarına açıkladı. O geceyi hastahanede Ayşegül'le birlikte geçireceklerdi.

Hastahane asansörüne bindikleri zaman hava kararıyordu. Nesrin'in tekerlekli sandalyesi hazırdı. Yavaşça içeri girdiler. Kız paravanaya hafifçe vurdu.

«Ben geldim Ayşegül» dedi.

«Ne o, yine bir kazaya mı uğradın?»

Nesrin bir yandan paravanayı katlarken bir yandan da neşeli neşeli,

«Şimdilik öyle birşey yok» dedi. «Yalnız sana bir sürprizim var. Ayşegül sana candan arkadaşlarımı getirdim.»

Onları birbirlerine tanıştırdı. Sonra haydi masayı hazırlayın» dedi. Şekerler, pastalar, kuru yiyecekler, meyvalar renk renk süslerle oda şenlenivердi.

Bu sırada Ayşegül etrafına şaşkın şaşkın bakıyordu. Sonra üçü birden.

«Şimdiden bayramın kutlu olsun Ayşegül» diye bağrıştılar.

Kızın gözleri doldu. Dudakları aralandı, «Nesrin...» Sonra yavaş yavaş elini şeker kutusuna uzattı.

«Elini oynatabiliyorsun!» diye bağırdı Nesrin,

Kız gözlerini hâlâ kutunun içinde duran parmaklarına dikti.

«Sahi, sahiden de» diye söylendi. Sevinç gözyaşları yanaklarından sıra sıra yuvarlanıyordu.

Nesrin kızın yüzünü sildi.

«Seni ağlatmaya gelmedik. Eğlendirmek istiyoruz. Hem bak, üzülecek bir şey yok, artık. Görüyorsun ya hızla iyileşiyorsun.»

«Ne diyeceğimi bilemiyorum, bilemiyorum» diye kekeliyordu Ayşegül,

«Belki sana pek garip yapmacık gelecek ama gerçekten ayağının kırıldığına memnunum, Polyanna'ya da özenmiyorum.»

Yeni Dünyaya Açılan Kapı

SHANNON HAVA ALANI

Shannon hava alanı, Irlandanın güney batısında, Shannon nehrinin denize döküldüğü yerde bulunmaktadır. Kuzey Atlantik Denizini aşmak zorunda olan bütün uçaklar için Shannon hava alanı çok önemli bir yerdir. Çünkü Avrupadan Amerikaya gidenler için son uğrak yeri, Amerikadan, Avrupaya gelenler için de bir çeşit eşik gibidir.

Bundan 30 sene önce uçakla okyanusları aşabilmek henüz gerçekleştirilmesi güç olan bir hayal sayılıyordu. 1927 de Amerikalı Charles Lindbergh tek kişilik spor uçağı ile 33,5 saatte New Yorktan Parise uçtuğu zaman bu iş büyük bir başarı olarak kutlandı. Ertesi yıl, yani 1928 de iki Alman ve bir Irlandalı havacı Irlandadan Labradora uçtuklarında, onlar da bütün dünyada birer kahraman olarak övüldüler. Fakat gene de bu uzak mesafeleri havadan aşmak suretiyle bir kara parçasından ötekine yolcu veya eşya taşımaya henüz cesaret edilmiyordu. 1932 de kadın pilot Amelia Earhart, Newfoundland'dan Irlandaya uçmaya kalkışınca bu da bütün dünyayı şaşırttı ve bu başarı da büyük bir kahramanlık olarak kutlandı. Avrupa ile Yeni Dünya arasında plânlı uçak seferleri ancak 1937 de yapılmaya başlandı. Bu uçakların bir danışma merkezi ve dayanak noktası olarak Shannon nehrinin ağzında bir İstasyon kurulmaya karar verildi. Shannon hava alanı önce sadece iki kara parçası arasında hava durumu haberlerini alıp veriyordu. Gittikçe Shannondaki tesisler geliştirildi. Özellikle İkinci Dünya savaşından sonra Amerika ve Avrupa arasındaki uçak seferleri çoğalınca, Shannon hava alanının önemi daha da arttı. Bugün Shannon Atlantik bölgesinin en önemli haberleşme merkezidir. Avrupa ile Amerika ve Kanada ile Azor adaları arasında uçuş yapan bütün uçaklar için de hava trafiğini kontrol eder ve ayarlarlar.

Shannon hava alanındaki çalışmaların önemini belirtmek için birkaç sayı bildirmek kâfidir. Shannon da çalışan telsizciler bir senede ortalama 4,5 milyon haber iletmektedir. Âletlerin başında geceli gündüzlü 7 memur çalışır. Bunlar 24 saat zarfında 1400 Pozisyon haberi verirler. Shannon Hava alanı yılda 25.000 uçakla haberleşir.

Venüs Gezegeninde Hayat Var mıdır ?

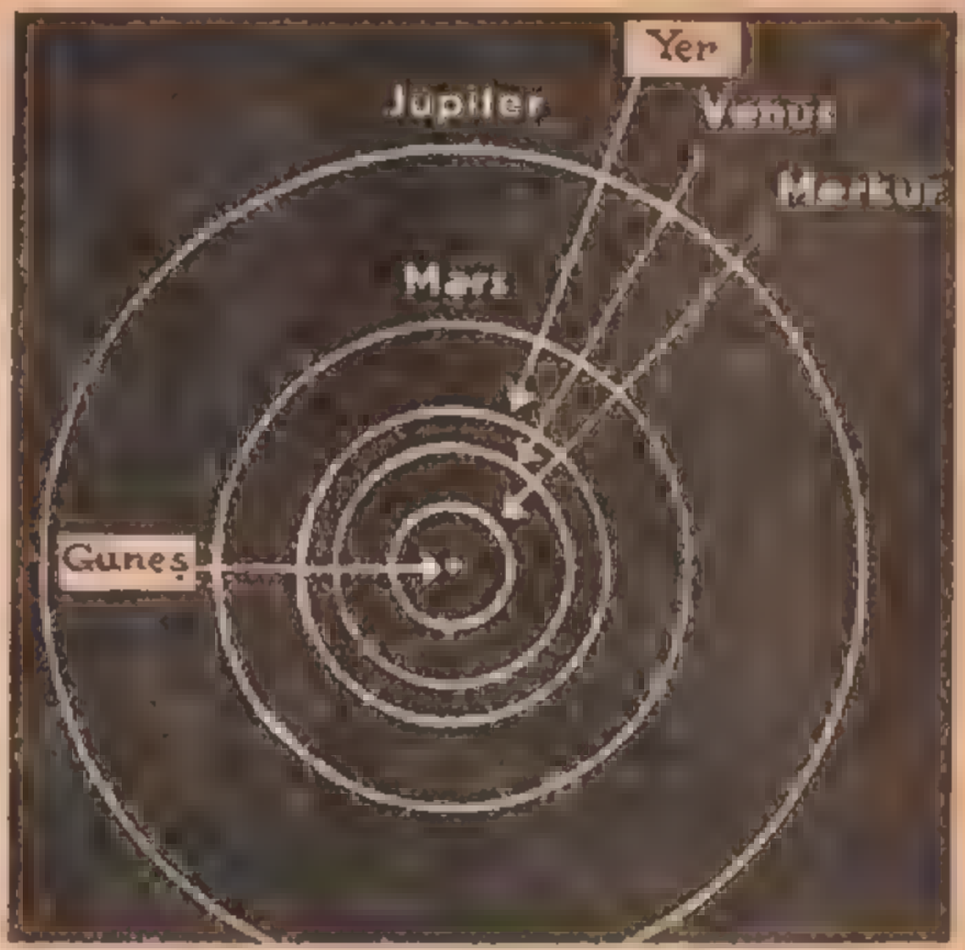

Venüs gezegeni, birçok bakımlardan dünyamıza en çok benzeyen gezegendir. Büyüklüğü hemen hemen dünya kadardır. (Venüsün çapı 12.610 km. dünyanın çapı 12.730 km). Güneşe olan uzaklığı 108 milyon km. olup dünya ile güneş arasındaki uzaklığa oldukça yakındır. Venüsteki yerçekimi kuvveti dünyamızdakinin % 85 i kadardır, kütle yoğunluğu ise dünyamızın kütle yoğunluğunun % 88 ini bulur. Bütün bu benzerlikler Venüste de hayat olabileceği fikrine yer vermektedir. Fakat 1958 yılında Amerika'da Green Bank Observetuarındaki Radyo teleskop âleti ile yapılan araştırmalar Venüs gezegeninin yüzeyindeki ısının 300° civarında olduğunu göstermiştir. Eğer bu araştırma sonucu doğru ise, pek tabiî bu kadar yüksek bir sıcaklıkta canlı varlıklar yaşayamaz. Fakat bilginler henüz buldukları sonucun doğruluğuna inanmış değillerdir. Venüs gezegeni hakkındaki en kesin bilgiyi, bir süre önce Amerikalıların fezaya yolladıkları ve içerisi çeşitli ölçü âletleri ile yüklü araştırma füzesi verecektir. Bilim dilinde buna «gezegenler arası araştırma istasyonu» adı verilmektedir. Şimdiye kadar radyo teleskop'tan başka 1959 da fotoelektrik usulü ile yapılan araştırmalar da Venüste, dünyamızdakine benzer bir canlılar âleminin bulunmadığını göstermiştir. Fakat belki de oradaki değişik şartlara uygun ve bizim henüz gözönüne getiremiyeceğimiz varlıklar yaşamaktadır. Bilginler Venüsün yüzeyinin sertleşmiş olduğunu tahmin ediyorlar. Fakat bu gezegen devamlı olarak kalın bir bulut kümesinin içinde gizli bulunduğundan kesin bir sonuca ulaşılamıyor. Yalnız E. Ross adındaki Astronom, özel bir ışın süzgeci ile Venüsü kaplayan bulutların gerisinde bulunan gök cismin resmini çekmeye muvaffak olmuştur. Bu resimler Venüsün sert bir yüzeye sahip olduğu kanısına hak verdirmektedir. Yukardaki şekilde gezegenlerin güneşe olan uzaklıkları belirtilmiştir. Venüs güneşe daha yakın olduğundan, güneşin etrafındaki yörüngesi daha ufaktır.

Başka Ülkeler, Başka Dostlar

İSVEÇ

Olle Kardeş'in Bir Günü

SAAT tam 7. Olle'nin başucundaki saat her günkü gibi acı acı çalmaya başladı. İstemiye istemiye sıcacık kuş tüyü yorganın altından çıktı. Kalın çizmelerini ayağına geçirmeye başladı.

Günlerden pazartesi. Hem de Şubat başlarında soğuk bir pazartesi. Dışarısı zifiri karanlık. Annesinin güler yüzü, hemen her sabah tekrarladığı şu parlak İsveç atasözü «Şafağın ağzı altın doludur» bile çocuğa güneş doğmadan önce yataktan kalkmayı sevdirmeye yetmiyor.

Doğu İsveç'deki bu minik kasabada oturanlar kış sabahları güneşin yüzünü pek görmezler. Halk güneşin hiç batmadığı aydınlık, uzun yaz gecelerini düşünerek kendilerini avuturlar.

Kayakla okula gidiş gelişi

Olle, yulaf çorbası ve peynirli sandviçle karnını sıkıca doyurduktan sonra, kayaklarını ayaklarına takar ve okul yoluna koyulur.

Evle okul arası 4 km. kadardır, aşağı yukarı yirmi beş dakika sürer.

İsveçlilerin çoğu kayak kaymasını pek küçükken öğrenirler. Olle de yürümeye başlar başlamaz bir yandan da bunu bellemeye koyulduğundan artık herşey ona su içmek, ekmek yemek kadar kolay gelmektedir. Yolu üstündeki derin çukurların sert virajların hiçbir önemi yoktur. Yalnız biraz hızını keser. Bu da çok önemli bir şeydir zira tam sekizde okulda olması gerekir. Yoksa öğretmenden kırık not alır.

Kırmızı tuğla yapıya nefes nefese girer. Saçları, kirpikleri kardan kırlaşmış, yanakları soğuktan al al olmuştur. Bu sırada okulun 400 kadar öğrencisi okulun salonunda toplanmıştır.

Toplantı on dakika kadar sürer. Bu eski devirlerdeki sabah duasının yerine geçmiştir. Öğrenciler müzik çalarlar bazen de öğretmenlerden biri herkesi ilgilendiren bir konu üzerinde konuşur.

Dağılırlar. Olle sınıfına girer. Sabahleyin üç ders yaparlar. İngilizce, matematik, coğrafya. Teneffüsler çok kısadır. Sınıflar otuz kişi kadardır.

Dil ve matematik dersleri:

Olle bir yıldır İngilizce öğreniyor, yakında ikinci bir dile daha başlayacak, ya Almanca ya da Fransızca. En çok sevdiği ders matematik. İlerde mühendis olmayı kuruyor. Arkadaşlarının çoğu da aynı şeyi düşünüyorlar. Zaten mühendislik on yıldanberi İsveçte bütün çocukların ideali olmuştur. Bu yüzden de İsveçlilere yarı gıpta, yarı alayla «Mühendis milleti» denilmektedir.

Mühendis diploması alabilmek için Olle şimdiki okulunda yedi yıl daha okuyacak sonra da dört veya beş yıl süren bir teknik okulu bitirecek.

Coğrafyaya da bayılıyor. İlerde birçok İsveçli mühendisler gibi anavatanından çok uzaktaki bir sıcak ülkede büyük bir inşaatta görev almayı düşünüyor.

Öğretmen Addis Ababa'yla ilgili bir soru soruyor. Olle uzun,

etraflı bir cevap vermeye hazırlanıyor. Bu konuda kitaplarda anlatılandan daha fazla bilgisi var. Çünkü amcası oradaki bir İsveç hastahanesinde çalışır. Ama öğle yemeği zili buna meydan bırakmıyor.

Uzaklardan gelen çocuklar okulda yemek yerler. Olle gibi yakında oturanlar da evlerine giderler.

Öğle tatili hayli uzundur. Bu arada okulun arkasındaki tepelerde biraz spor yapar. Yazın da bisiklete atlayıp deniz kıyısına gider ve Baltık denizinin sularında serinler.

Öğleden sonraki ilk ders İsveç edebiyatı. O gün Nobel armağanını kazanmış romancı Selma Lagerlof'un hikâyesi üzerinde duruyorlar. Romanın kahraman Nils Hogersson bir yaban kazının sırtında İsveç'i baştan başa dolaşır. Bu arada memleketin gerçeklerini ve daha bir sürü ilginç şey öğrenir.

Derste Olle bir ara hayallere daldı. Birkaç hafta sonra çıkacağı yolculuğu kurmaya başladı. Okulun hazırladığı tatil gezisine katılacak, trenle dağlara çıkacak bol bol spor yapıp gönlünce eğlenecekti. Memleketin kuzey bölgesine ucuz geziler hazırlamak İsveçte okul programlarının bir parçası olmuştur. Bunların amacı çocukları güneyin karanlık, sıkıntılı kışından bir süre uzaklaştırıp kuzeydeki güneşli açık havalardan faydalanmalarını sağlamaktır.

Son ders jimnastik. İlkin İsveç jimnastiğinin babası, Per Henrik Ling'in usulüne göre beden hareketleri, sonra da top oyunu var. Kışın jimnastik derslerinde bazen kayak ve kızak kayılır yazın da koşular, yarışlar ve yüzme gibi şeylere yer verilir.

Motorlu Kızaklar ve Yelkenliler

Eve dönerken, Olle durup bir arkadaşının yaptığı motorlu kızağı incelemeye koyulur. Bu arada cumartesi günü okuldan çıktıktan sonra trene binip Stockholm'a gitmeyi de kararlaştırırlar. Her hafta sonu şehir Konser salonunda çocuklar için konserler verilmektedir. İsveçte öğrencilere birçok kolaylıklar tanınmıştır. Örneğin konserler ucuzdur. Ayrıca gençler için özel tiyatro matineleri de yapılır.

Olle saat altıda sofradan kalktıktan sonra odasına çekilir. Ödevlerini yapmaya başlar. Bu da bir buçuk saat kadar sürer. Daha sonra da babasıyla birlikte yaptıkları oyuncak yelkenliyle uğraşmaya başlar.

Birkaç yıl sonra deniz sporlarında biraz daha ustalık kazandığı zaman okulların hazırladığı yelken yarışmalarına katılmayı kuruyor.

Annesinin üstünde titizlikle durduğu şeylerden biri de saat dokuz buçukta çocuğun yatağında olması. Ama Olle yeryüzündeki diğer çocuklar gibi yapıyor ışığı dokuz buçukta söndürüyor. Mum ışığında yastığının altındaki kitaptan birkaç sayfa okumadan uyumuyor.

Unesco'dan

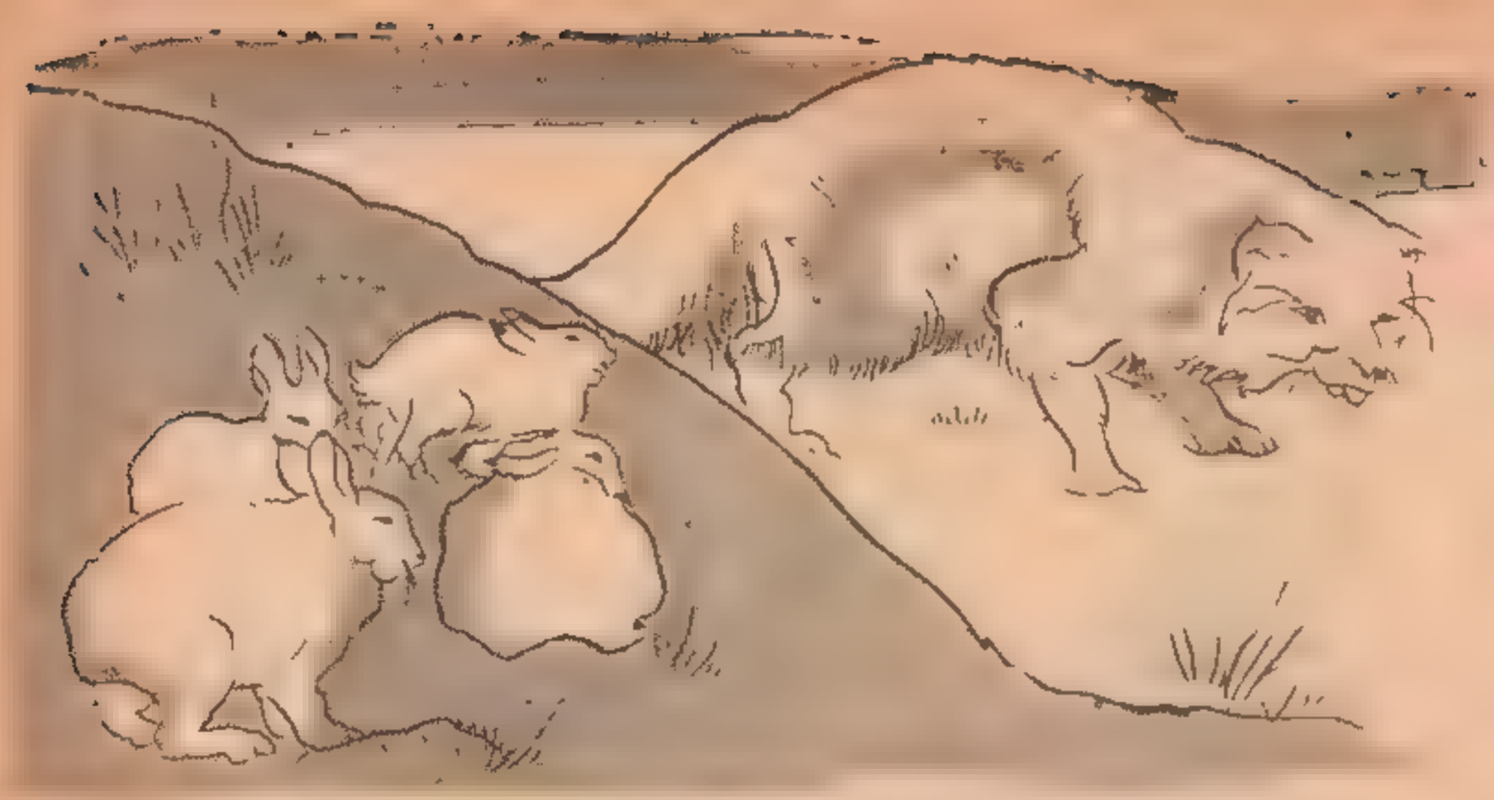

TABİAT ANA, KIŞIN, HAYVANLARI SOĞUKTAN NASIL KORUYOR?

Havalar soğumaya başlayınca anneniz naftalinli kalın giyeceklerinizi sandıklardan, dolaplardan çıkarır. Onları görünce artık kışın pek uzakta olmadığını anlarsınız.

Tabiat ana kışa girerken hayvanlara palto, pardesü, kalın giyecekler dağıtmaz ama, insanı hayretlere düşüren türlü türlü yollardan onları soğuktan korur.

Örneğin, sonbaharda kuzeyde, kutup dairesine yakın yerlerde yaşayan kutup tilki ve tavşanlarının tüylerinin renkleri değişmeye başlar. Kahverengi tüylerin yerini yumuşacık süt gibi beyaz bir kürk alır.

Yeni kürkün her bir hayvana faydası başka başkadır. Tavşan için, düşmanlarından en iyi korunma aracıdır. Karlar arasında kulakları yatık, kıpırdamadan oturan tavşanı çevresinden ayırt etmek çok güçtür.

Tilki ise avlanmaya çıktığı zaman renginden faydalanır. Beyaz renk onu avının gözünden saklar.

Kutup tilkisi, tavşan, vaşak, kutup ayısı, sansar ve karlı bölgelerde yaşayan diğer hayvanların kışın yaşayışlarını kolaylaştıran birşey daha vardır. Kış başlangıcında ayak tabanlarının altından sık tüyler çıkmaya başlar. Böylece tabanlarının genişliği artar, diz boyu karda hattâ buz üstünde bile kolayca yürüyebilirler. Üstelik bu kar ayakkabıları hiç ses çıkarmaz. Bu özellikler ayı gibi ağır, iri yarı hayvanlar için çok önemlidir.

Soğuk bölgelerde yaşayan hayvanlardan biri çok ilginçtir. O donduracu soğuklarda sudan çıktıktan sonra serinlemek için buzlar üstünde oturur. Bu nedir biliyor musunuz? Kuzey Buz Denizinde, ısısı bir derecenin altındaki sularda yaşayan morstur. Tabiat ana onun bu düşük sıcaklıklarda kolayca avlanabil-

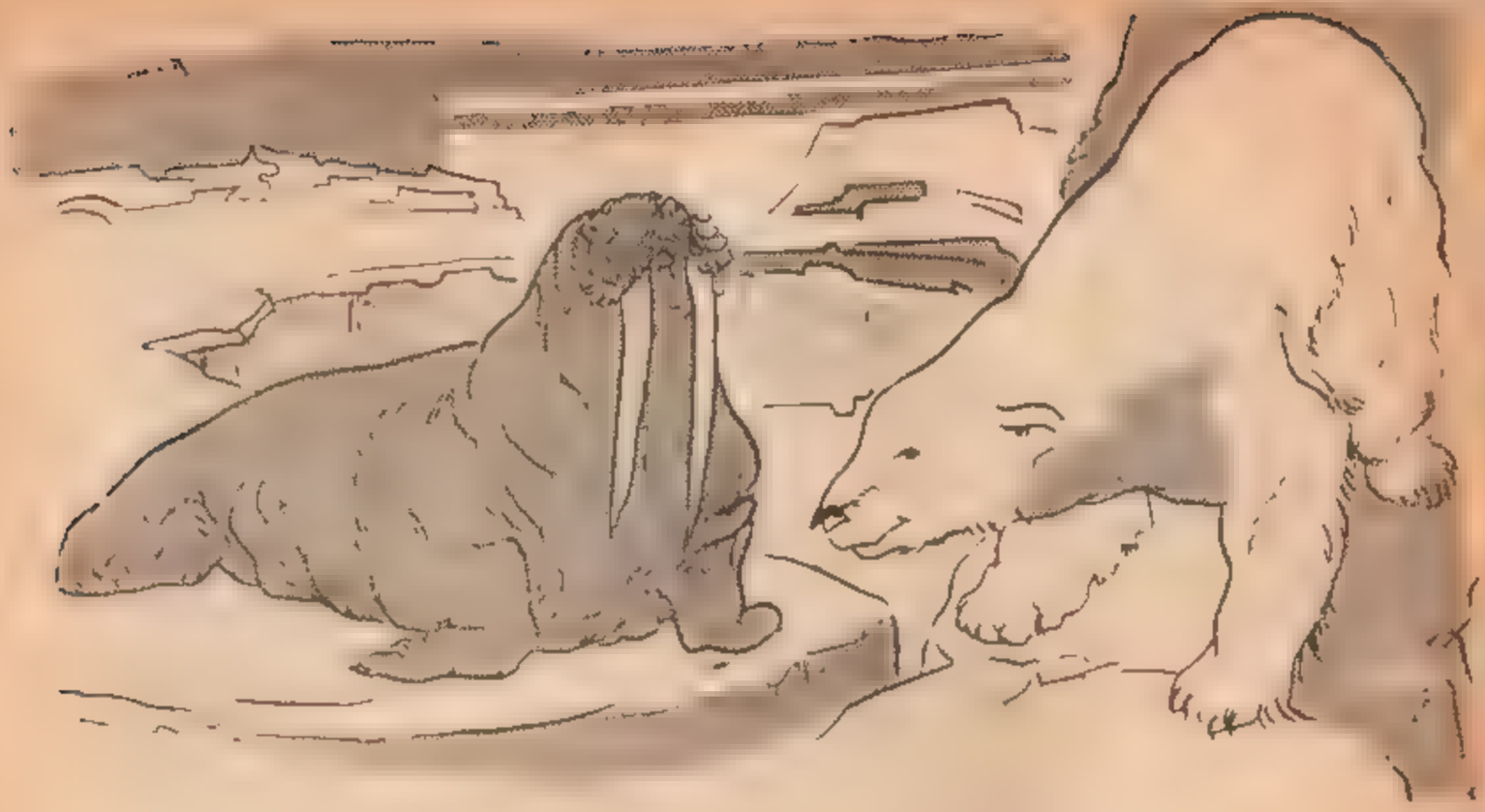

mesini sağlamak için bambaşka birşey düşünmüştür. Derisinin altında kalın bir yağ tabakası vardır. Bu onu öylesine ısıtır ki, av peşinde biraz koşunca sudan çıkar çıkmaz serinliyecek bir yer arar.

Hayvanların bazısında kışı geçirmenin en iyi yolunu iç güdülerine uyarak bulurlar. Havalar soğumaya başlayınca kış uykusuna yatarlar. Ekimden bazen Nisan'a kadar yerlerinden kalkmazlar. Bu sırada hayvanın soluyumu yavaşlar, vücut kendi yağını yakarak beslenir. Bu arada vücut ağırlıklarının %30-40 ını kaybederler.

Kış uykusuna yatan sıcak kanlı hayvanların başında ayı gelir. Kurbağalar, kaplumbağalar, sürüngenler, bazı balıklar ve atnalı şeklindeki bir yengeç ve salyangozlar kış bir çeşit uykuda geçirirler. Yılanlar, kertenkeleler kendilerini donun erişemiyeceği bir derinliğe gömerler. Böceklerin büyük bir kısmı kışın ergin halinde bulunur. Örümcekler ve salyangozlar taşların, yosunların altına girerler.

Bazı hayvanlar da soğuktan korunmak için sıcak ülkelere göç ederler. Örneğin leylekler, kırlangıçlar ve diğer kuşlar.

Kış göçüne yalnız kuşlar çıkmaz. Deniz hayvanları da buna başvurur. Alaska ayıbalığı kışı dana güneyde Kaliforniya dolaylarındaki ılık sularda geçirirler.

Bu hayvanların çevrelerine uyabilmek için başvurdukları yolların birkaçıdır. Daha pek çok ve ilginç olanları da vardır. Her hayvanın kendi vücut yapısına uygun özel bir korunma şekli olduğundan mevsimler değişirken beslenme, üreme gibi hayatî meselelerini nasıl değişik şekillerde yoluna koyar. Mutlaka siz, bahsettiklerimizden çok başka türlü olanlarını görmüşsünüzdür. Eğer dikkat etmediyseniz bundan böyle tabiat gözlemlerini sakın ihmal etmeyin.

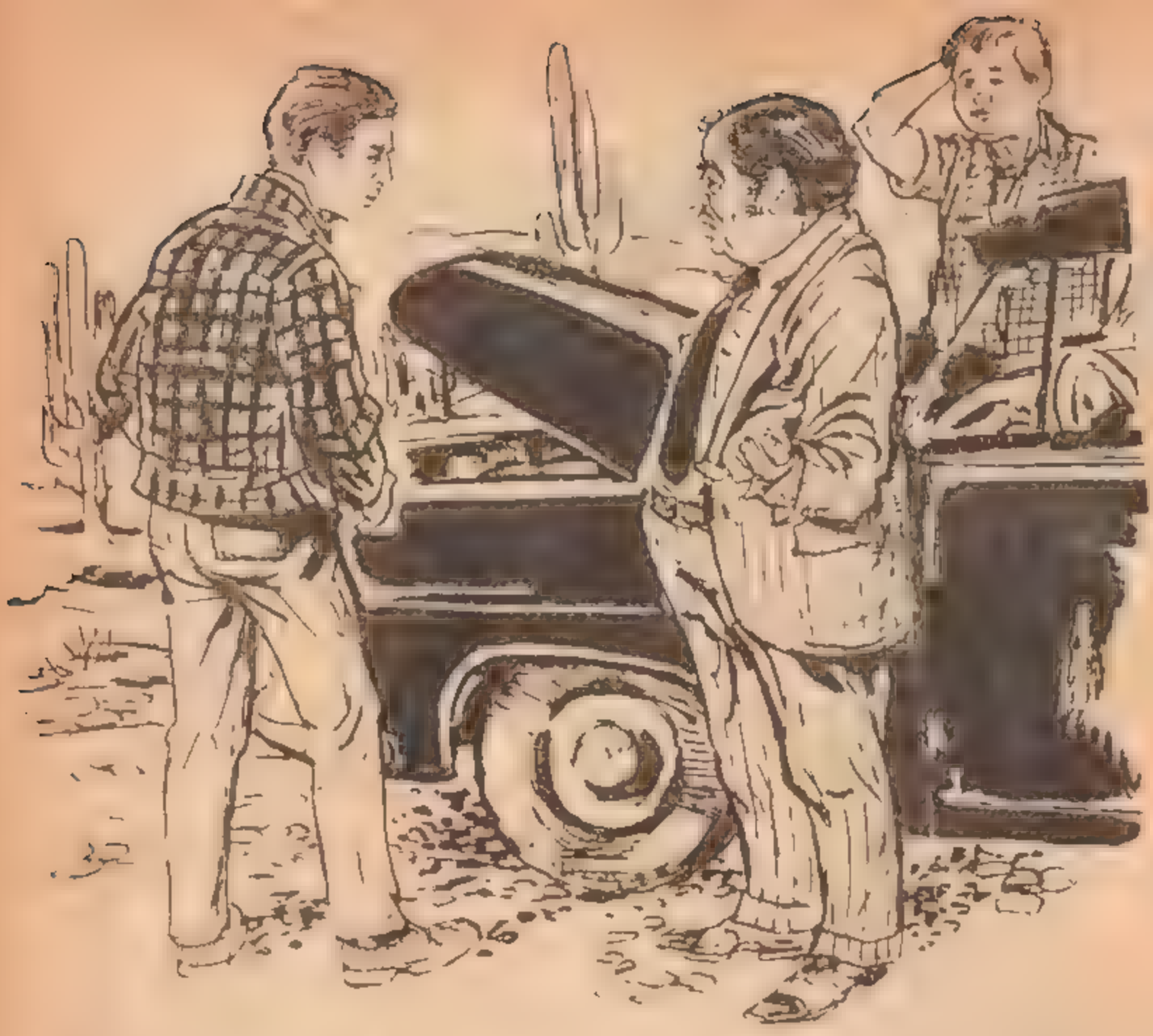

BOZULAN OTOMOBİL

YALÇIN ilkokulu birincilikle bitirince, annesi babası onun en çok istediği şeyi yerine getirmeye karar verdiler ve onu, yaz tatilini geçirmek üzere Amerikada bulunan amcasının yanına yolladılar. Yiğenim Kenan amcası Meksikada, Monterrey şehrindeki büyük bir fabrikada mühendis olarak çalışıyordu. O da ne zamandanberi çok sevdiği yeğeninin yanına gelmesini ve kendisine arkadaşlık etmesini istiyor, böylece vatan özlemini biraz olsun giderebilecegini umuyordu. Yalçın, Kenan amcası ile çok iyi anlaşıyordu. Genç adam yeğeni ile birlikte hafta sonu tatillerinde geziler tertipliyor, ona civardaki görülecek yerleri gösteriyor Amerikanın tarihi, Kızılderililerin eski uygarlığı, yerlilerin yaşayışı ve gelenekleri hakkında birçok ilginç şeyler öğretiyordu.

Bir gün Kenan amca büyük bir neşe içinde işinden döndü. Daha kapıdan girerken Yalçına seslendi: «Yalçın, sana bir müjdem var! Fabrika beni bir iş için New York'a gönderiyor. Eğer istersen seni de beraber götürebilirim. Ne dersin?» Yalçın bu soruya ne cevap verebilirdi? Elbette ki sevinçinden amcasının boynuna sarıldı, sonra da: «Ne zaman yola çıkıyoruz? Eşyalarımızı henüz hazırlayayım mı? Beraberimizde neler götüreceğiz? Kaç gün kalacağız?» diye amcasını soru yağmurunu tuttu. Kenan amca önce yeğenini yatıştırmak zorunda kaldı: «Dur bakalım, küçük bey! Beni fazla sıkıştırma. Şimdi seyahat programını hazırlayacağız. Ama daha önce, bana yolculuğumuz sırasında yardım edeceğine söz ver bakalım. Otomobille

★ Doğan Kardeş'e daha çok abone ★

ucsuz bucaksız Meksika çöllerini aşacağız. Eğer arabada bir arıza olursa sana güveniyorum...» Yalçın: «Sana elimden gelen yardımı yapacağıma söz veriyorum amcacığım, bana güvenebilirsin!» diye cevap verdi.

Birkaç gün sonra sabahın erken saatlerinde yola çıktılar. Kenan amca günün en serin saatlerinden faydalanarak mümkün olduğu kadar fazla yol almak istiyordu. Yalçın, büyük bir maceraya atılıyormuş gibi heyecan içindeydi. İşte nihayet, şimdiye kadar sadece resimlerini gördüğü, gazetelerde, dergilerde ismini okuduğu, övgüsünü duyduğu dev şehir New York'u görebilecekti... Vakit ilerledikçe hava ısınıyor ve gittikçe etraf tam bir çöl manzarasını alıyordu. Ortalıkta bir tek ağaç, bir tek çalı yoktu. Otomobil soluk, çorak bir düzlükte ilerliyor, üzerlerindeki masmavi gökte bütün kızgınlığı ile yanan güneş sanki bütün canlı varlıkları yoketmeye çalışıyordu. Yolculuk gittikçe sıkıcı ve yorucu olmaya başlamıştı. Yalçın bir ara amcasına «Otomobil kullanmaktan çok sıkılmış olmalısın amca. Biraz dursak da dinlensen!» dedi. Fakat amcası güldü. «Olmaz yavrum. Bugün Meksika sınırını aşmaya gayret etmeliyiz. Buralarda gece kalmaya hiç de niyetim yok. Çünkü gececeğimiz küçük şehirlerdeki oteller hem pis hem de rahatsızdır. Üstelik bu sıcak ülkelerde bir sürü böcek tarafından sokulmak tehlikesi vardır. Bütün geceyi konforsuz, bakımsız, derme çatma bir otelde huzursuz bir şekilde geçirmektense şimdi biraz dişinizi sıkıp mümkün olduğu kadar yol almaya ve daha bu gece sınıra varmaya çalışalım. Sınırı aştıktan sonra El Paso şehrinde temiz ve rahat bir otel bulabilir, doya doya dinleniriz.»

Yalçın otomobilin on tanımadığı gözden haritayı çıkardı ve şimdiye kadar geçtikleri yerleri parmağı ile takip ederek daha gidecekleri yolu inceledi. Meksika sınırına ve onun ötesinde bulunan El Paso şehrine varmak için daha yüzlerce kilometre vardı. Yalçın bu uzun mesafeyi hiç durup dinlenmeden aşabileceklerine inanamadı. «Ohoo, El Paso'ya varmaya daha dünya kadar yolumuz var, amca!» dedi. «Bu akşam oraya ulaşabileceğimizi hiç zannetmiyorum.»

Kenan amca: «O halde bütün gece yolumuza devam ederiz!» diye cevap verdi. Sonra yan gözle Yalçına bakarak alaylı bir tavırla ekledi: «Yoksa benimle bu yolculuğa çıktığına şimdiden pişman mı oldun? Ben de senin artık koca adam olduğunu, biraz güçlüğe, yorgunluğa dayanabileceğini zannediyordum!»

Yalçın biraz evvelki sözlerine hemen pişman olmuştu. «Yoo, sakın aklına yanlış bir şey gelmesin amca. Seninle beraber geldiğime çok memnunum. Bak göreceksin, sana ne kadar güvenilebilir bir yol arkadaşı olduğumu da ispat edeceğim.»

Fakat bu sözlerine rağmen Yalçının içinde bir huzursuzluk belirmişti.

«Ya bu ıssız çölün ortasında otomobilimiz bozulursa, ne yaparız?» diye düşünmekten de kendini bir türlü alamıyordu. Günün en sıcak saatleri geçip de hava biraz serinleyince yolculuk daha rahat bir hal aldı. Artık sınıra da oldukça yaklaşmışlardı. Yalçının içindeki huzursuzluk da gittikçe dağıldı. Gece geç vakit de olsa temiz güzel bir otele inebileceklerine, hemen duşun altına girip yolculuğun tozu ile birlikte yorgunluklarını da giderebileceklerine seviniyordu. Sınıra 70 mil kala, Candelaria adı verilen yerde mola verip benzin depolarını doldurdular. Artık karanlık basmaya başlamıştı. Çok oyalanmadan hemen yola devam ettiler. Fakat henüz birkaç kilometre kadar gitmişlerdi ki birden otomobilin motorundan öksürmeye benzer bir ses çıktı ve araba birkaç defa şiddetle sarsıldı. Sonra motor durdu. İşte Yalçının korktuğu başına gelmişti. Issız bir yolda, üstelik de gecenin karanlığında oldukları yere saplanmış kalmışlardı. Kenan amca hemen otomobilden indi, motor kapağını açtı, cep feneri ile orayı burayı aydınlatıp gözden geçirdi. Sonra otomobili tekrar çalıştırmayı denedi. Fakat araba «Nuh» diyor, «Peygamber» demiyordu, motor da bir türlü harekete geçmiyordu. Kenan amca nihayet uğraşmaktan vazgeçti. Yalçına dönerek: «Çaresiz bir yardımcı bulmalıyız.» dedi. «Bu karanlıkta hiç bir şey yapılamaz. Şu ilerde birkaç ışık görüyorum. Otomobili oraya kadar götürebilsek, belki bir tamirci bulabiliriz. Bereket versin yolumuz yokuş yukarı değil. Sen direksiyona otur, Yalçın! Ben arabayı iteceğim. Belki biraz hız alırsak otomobil kendiliğinden de gider. O zaman hiç değilse şu ışıklı yere yaklaşmış oluruz.»

Yalçın amcasına yardım edebilmenin verdiği heyesle direksiyon başına geçti ve onun söylediği şekilde hareket ederek otomobili idare

HANGİSİ DOĞRUNUN CEVAPLARI

1. Şinasi, 2. Senato Başkanı, 3. Meriç, 4. Troid, 5. İngiltere, 6. Akım şiddetini düzenler, 7. Topaç.

etmeye başladı. Kenan amca da var kuvvetiyle arkadan dayanıyor, otomobili yavaş yavaş itiyordu. Az sonra yolun egilimi biraz daha artmaya başladı. Artık araba arkadan itilmeden de kendi kendine yokuş aşağı kayarcasına gidiyordu. Kenan amca Yalçına seslendi: «Sen bana biraz yer aç ben şimdi gelip direksiyonun başına geçecegim. Ama ben gelene kadar sakın idareyi elden bırakma.» Yalçın hemen biraz yana doğru kaydı. Bütün dikkatini yola veriyor, otomobili pek guzel idare ediyordu. Amcası otomobile biraz daha hız verdikten sonra, koşup yan kapıdan içeri atladı ve yerine oturarak direksiyonu Yalçının elinden aldı. Otomobil artık gitgide artan bir hızla ilerliyor, ışıklı binalara yaklaşıyordu. Az sonra yol kenarında eski fakat oldukça buyuk bir evin önünde durdular. Kenan amca, kapıda beliren esmer, koca bıyıklı, gobekli bir adama: «Yolda otomobilimiz bozuldu, acaba burada bir tamirci bulabilir miyiz?» diye sordu. Şişman adam: «Burada tamirci yok,» dedi «birkaç mil otedeki şehirden getirtmeniz lazım.» Kenan amca: «Öyleyse izin verin de telefon edeyim, belki otomobilimizi tamir ettirip bu gece yolumuza devam edebiliriz.» deyince şişman adam bir kahkaha attı. «Gece vakti nasıl telefon edeceksiniz? Bu saatte santraldaki kız çoktan yatmış uyumuştur. Hem telefon edebilseniz bile, hiçbir tamirci şimdi rahatını bozup sizin arabanızın hatırı için buralara kadar gelmez. İyisi mi siz de yatın uyuyun. Sabah ola hayır ola! İsterseniz size bir oda kiralayabilirim. Yarın sabah da otomobilinizi yola koymanın çaresine bakarız.» Kenan amcanın ofkeden kaşları çatıldı ama, ne çare?.. Yalçına donerek: «İster istemez geceyi burada geçirecegiz.» dedi ve beraberce otomobili kapatarak şişman adamın gosterdiği kucuk odaya yerleştiler.

Oda havasız, yataklar rahatsız olmakla beraber ikisi de o kadar yorgun dusmuslerdi ki, hemen uykuya daldılar. Gece yarısı Yalçın birden garip bir ruya gorerek uyandı. Kendisi Kenan amcasının otomobilinde, direksiyonu kullanıyor, şişman, bıyıklı esmer adam da elinde kocaman bir ingiliz anahtarı ile otomobilin orasına burasına vurarak sanki parçalamaya çalışıyordu. Yalçın gaza basmak, otomobili isletmek ve oradan kaçmak istiyorsa da otomobil bir turlu yerinden kımıldanmıyor, şişman adam da durmadan kocaman demiri arabanın uzerine vuruyordu. Yalçın yerinden fırlayarak uyanınca ter içinde kalmıştı. Kendisini toparlayıp nerede olduğunu, buraya nasıl geldiğini hatırlamaya çalıştı. Pencereden içeri vuran ay ışığında amcasının karşıdaki yatakta derin derin uyuduğunu gorunce, bir gece evvel olup bitenler birer birer aklına geldi. Tekrar yerine yatıp uyumaya calıstı, fakat içinde garip bir sıkıntı vardı. Hava da çok sıcak ve bunaltıcı idi. Biraz serinlemek için kalktı ve pencerenin onune gitti. İşte az evvel rüyasını gordüğü otomobilleri orada duruyordu. Fakat ne o? Otomobilin yanıbaşında da iki karaltı vardı. Yalçın dikkatle bakınca, bunları yandaki iki tekerleğin arasına çomelmiş iki insana benzetti. Ellerinde de hafif ay ışığında zırasırа parlayan âlete benzer bir şeyler vardı. Yalçın şimdi de onların fısıl fısıl konuştuklarını, hattâ bir aralık kısık bir sesle güldüklerini ve âletlerin madenî sesini duyar gibi oldu. Yoksa iki hırsız otomobilin

Hangisi Doğru?

1. *Türkiyede bugünkü anlamda ilk gazete çıkaran kimdir?*
   28. Salt Çelebi - Ziya Paşa - Şinasi - Mithat Paşa
2. *Cumhurbaşkanının dış memleketlere seyahati sırasında yerine kim bakar?*
   Büyuk Millet Meclisi Başkanı - Başbakan - Senato Başkanı - Dış İşleri Bakanı
3. *Kaynağı dış memleketlerde olup, denizlerimize dökülen nehir hangisidir?*
   Fırat - Çoruh - Meriç - Aras
4. *Guatr hastalığı vucudumuzdaki bezlerin hangisinin görevini iyi yapmamasından ileri gelir?*
   Hipofiz - Pankreas - Troid - Epifiz.
5. *Aşağıdaki ülkelerden hangisi Türkiye'ye daha yakındır?*
   Hindistan - Kore - İngiltere - Japonya
6. *Transformatörler ne işe yararlar?*
   Isıyı çoğaltır - Direnci azaltır - Akıma yön verir - Akım şiddetlerini duzenler
7. *Şu cisimlerden hangisi koniye benzer?*
   Kurşun kalem - Soba borusu - Topaç - Su kovası

tekerleklerini mi sokuyorlardı? İşte o zaman buraya tam manasiyle saplanıp kalırlardı. New York'a gidip dünyanın en büyük şehrini gezmek dururken bu ıssız koyde polis tahkikatı ve hırsız aramakla vakit geçireceklerdi. Yalçın hemen amcasının yanına koştu. Onu omuzlarından sarsarak uyandırmaya çalıştı. «Amca, çabuk kalk, otomobili sokuyorlar,» diye kulağına fısıldadı. Fakat Kenan amca besbelli çok bitkindi, bir türlü uyanamıyordu. Yalçının bütün uğraşmaları fayda vermedi. Kenan amca sadece bir yanından obur yanına döndü ve: «Beni rahat bırak, uyuyacağım,» diye homurdandı. Yalçın artık ondan umidini kesmek zorunda kaldığını anlamıştı. Kendi kendine bir karar almalıydı. Ne yapacağını bilmez bir halde, tekrar pencereye koştu. Fakat hayret! Biraz önce gördüğünü zannettiği iki karaltı şimdi kaybolmuştu... Yalçın gözlerini oğuşturarak bir daha baktı. Otomobil yerli yerinde duruyordu. Görünürde de hiçbir tarafı eksik değildi. Yalçın kendi kendine: «Yoksa ben rüya mı gördüm?» diye söylendi. «Belki de gerçekten daha önce görmüş olduğum korkulu rüyanın etkisi altında kalmıştım. İyi ki Kenan amca uyanmadı. Yoksa benimle kimbilir ne kadar alay ederdi...» Yalçın yeniden yatağına dönüp yattı, biraz sonra da derin bir uykuya dalmıştı.

Ertesi sabah Kenan amca onu erkenden uyandırdı. «Haydi bakalım, delikanlı, kalk! Bugün görülecek önemli işlerimiz var. Otomobili tamir ettireceğiz...» İkisi de alelacele kahvaltı ederek otomobilin yanına gittiler. Yalçın o sırada geceki olayları hatırladı ve kendi kendine güldü. Kendilerini o gece evinde yatırmış olan şişman, bıyıklı adam da yanlarına geldi. «Otomobilinizi biraz temizlettim, güzel olmuş mu?» diye sordu. Gerçekten araba pırıl pırıldı. Kenan amca: «Teşekkür ederim ama, şimdi de bana bir tamirci bulsanız daha memnun olacağım.» dedi. Şişman adam: «O iş kolay,» diye cevap verdi. «Yalnız benim de sizden bir ricam var. Ben El Paso'da yaşayan kız kardeşimi ziyarete gitmek istiyorum. Acaba beni oraya kadar arabanıza alır mısınız?» Kenan amca: «Elbette, yer çok...» dedi «Ama hele önce otomobili yürüyecek hale getirelim.» Şişman adam kıs kıs güldü. «Siz motörü bir kere çalıştırmayı deneyin bakalım. Belki benim de size bir faydam dokunabilir,» dedi. Kenan amca bu bakımdan pek ümitli görünmemekle beraber direksiyon başına geçti ve kontak anahtarını çevirdi. Motor o anda işlemeye başladı. Sanki bir evvelki akşam ıssız, karanlık yolun ortasında yerine mıhlanmış gibi kalan ve en ufak bir hareket yapmamakta inat eden o değilmiş gibi tıkır tıkır çalışıyordu. Kenan amca ve Yalçın hayretle bakıştılar. Fakat otomobili tamir ettirme derdinden kurtulduklarına o kadar sevinmişlerdi ki bu şaşırtıcı olay üzerinde fazla düşünmek lüzumunu duymadılar.

Kenan amca, şişman adama: «Haydi dostum, atla sende arabaya! Derhal yola çıkıyoruz.» dedi. Şişman adam: «Bir dakika...» diyerek evine girdi ve az sonra elinde küçük bir paketle görün-

Ama Kurdu Elmanın İçine Nasıl Girer?

En tatlı elmayı kesince birtakım minik tüneller ve bir kurtla karşılaşmanız mümkündür. Acaba o yarımmaz kurt elmaya nasıl girdi?

Kurt elmanın içinde doğar, beslenir, büyür. Şaştınız değil mi? Bu hikâye yazın başlar. Minik bir sinek elmanın üstüne konar. Hortum şeklindeki ağzıyla meyvada bir kanal açar. Yumurtalarını buraya bırakır. Yumurtadan çıkan yavrular analarına hiç benzemezler. Uzun, beyaz kurtçuklardır. Bunlar sonbahara kadar elmanın içinde tüneller kazarak beslenirler.

Meyva olgunlaşınca yere düşer. Onlar da dışarı çıkarlar. Yüzleri kalın ve sert bir kabukla örtülür. Bu kurtçuğun kışlık evidir. Bu arada umulmadık bir değişiklik olur. Yaz başında, elmalar tatlılaşırken, kurtçuk kanatlı bir böcek olarak kış yuvasından çıkar.

du: «Bunu kardeşimin çocuklarına götüreceğim.» dedi ve otomobilin arkasına geçti oturdu. Kenan amca hareket etmeden önce: «Ama sakın gümrükten geçirilmesi yasak olan şeyler almış olmayın, yoksa başınıza iş açarsınız» diye hatırlattı. Fakat şişman adam «Hayır hayır, çocuklara sadece birkaç oyuncak götürüyorum.» diye onun kuşkusunu yatıştırdı. Az sonra geceledikleri eski evi geride bırakmışlardı. Artık sınıra varmalarına bir şey kalmamıştı. Otomobil her zamankinden daha hızlı gidiyor, sanki yollarda uçuyordu. Yalçın birden gene geceki rüyasını ve pencereden gördüğü hayalleri hatırladı. O, otomobilin parçalanacağından veya çalınacağından korkarken, otomobil eskisinden daha da mükemmel bir hale gelmişti. Yoksa otomobilin bozukluğunun giderilmesi ile gece gördüğü karaltıların, duyduğu seslerin bir ilgisi mi vardı? Acaba şişman adam bugün onlarla birlikte yolculuk edebilmek için otomobili tamir mi ettirmişti? Öyleyse neden bunu açıkça söylemiyordu? Yoksa gizli bir maksat mı güdüyordu? Yalçın birbirini takip eden bu çeşitli soruların etkisinden kendini kurtaramayarak arkasını amcasına döndü ve: «Kenan amca, ben bizimle gelen bu şişman adamdan şüpheleniyorum.» dedi. «Bana kalırsa onun kötü bir niyeti var» Sonra kısaca geceki olayları anlattı. Kenan amca olup bitenleri duyunca, bir anda meseleyi kavramıştı. Derhal otomobili durdurttu ve şişman adama inmesini söyledi «Siz yanınızda kaçak eşya götürüyorsunuz» dedi «Hemen onu meydana çıkarın» Şişman adam: «Size söyledim ya, değerlerim için birkaç parça oyuncaktan başka yanımda hiçbir şey yok, inanın bana!» diye cevap verdi. Fakat rengi sararmış, eli ayağı belirli bir şekilde titremeye başlamıştı. Kenan amca onun bu halinden büsbütün şüphelendi. «Madem siz söylemiyorsunuz, o halde ben kendim arayıp bulacağım» dedi ve otomobilin her tarafını gözden geçirmeye başladı. Çok geçmeden otomobilin altında tekerleklerin iç tarafına yerleştirilmiş küçük bir paket ortaya çıktı. Paketin içinde «Beyaz zehir» vardı. Kenan amca tehlikeli paketi şişman adamın yüzüne fırlatarak: «Al kıymetli malını, ne yaparsan yap!» dedi. Sonra tekrar direksiyon başındaki yerine geçerek gaza bastı. Yalçın arka camdan, şişman adamın şaşkın bir halde olduğu yerde donakaldığını gördü sonra gittikçe uzaklaşan otomobilin savurduğu toz bulutunda kurnaz kaçakçının hayali kayboldu. Az sonra Meksika hududuna vardıklarında gümrükçüler eşyaları kontrol ederken Kenan amca Yalçının omuzuna dostça vurdu. «Şimdi su sınırdan yüzmemizin acı ile geçiyorsak, bu senin sayendedir.» dedi. «İyi ki seni yanıma almışım Yoksa şimdi belki de beni beyaz zehir kaçakçısı diye yakalayıp ceza evine yollarlar, hem ismime hem Türklüğüme leke sürerlerdi»

HAVADA UÇAN TAŞITLARIN EN BÜYÜĞÜ : ZEPPELİN

Bundan 30 sene kadar önce Zeppelin adındaki bir Alman'ın icadı olan ve aynı adı taşıyan hava gemileri Avrupa ve Güney Amerika arasında seferler yapıyor, bir kıt'adan ötekine yolcu taşıyordu. Zeppelin'ler âdeta puro biçiminde, yatay durumda olmak üzere, ince uzun bir çeşit balondur. Bunların içinde havadan hafif olan bir gaz bulunmaktadır. Balonun alt kısmında da yolcuların oturabileceği bölüm bulunmaktadır. Fakat eskiden Zeppelinlere doldurulan gaz yanıcı ve patlayıcı Hidrojen gazı idi. Ve bir seferinde bu gaz tutuşarak hava gemisinde bulunan yolcuların ölümüne sebep olmuştu. Bu yüzden ve daha bir takım ekonomik sebeplerden 1937 yılından beri Zeppelin'ler havacılıkta kullanılmaz oldular.

Fakat hava yolu ile yük ve yolcu taşımanın gitgide daha yaygın hale geldiği bu günlerde havacılık uzmanları uçucu taşıtları geliştirmek yollarını aramakta ve gene Zeppelin tarzında büyük hava gemileriyle ilgilenmeye başlamaktadırlar Ancak bundan sonra yapılacak olan bu yeni tip Zeppelin'lerde yanıcı olmayan «Helium» gazı kullanılacak, böylece bir patlama ve yanma tehlikesi önlenmiş olacaktır.

YARASALAR

İnsanların korktukları bir başka sevimli yaratık

Yarasalar da tıpkı baykuşlar gibi gündüzleri uyuyup, geceleri dolaştıkları için insanların korktukları, çekindikleri ve uğursuz saydıkları varlıklardandır. Üstelik yarasaların vücut yapısı da onlara esrarengiz bir hava verir. Çünkü onlar hem kuşa hem de biraz fareye benzerler, fakat aslında ne kuşlarla ne de farelerle hiçbir ilgileri yoktur Yarasalar uçucu memeli hayvanlardır. Yani yavrularını tıpkı memeli hayvanlar gibi canlı olarak dünyaya getirirler, buna karşılık memeli hayvanların çoğunluğu gibi yerde yürümeyi pek iyi beceremezler, daha ziyade havada uçarlar Yarasaların uçmalarını sağlayan kocaman kanatları kuşlarınkinden bambaşkadır, bir kere tüylerle kaplı olmayıp ince bir zardan ibarettir. Bu zar memeli hayvanlardakine kıyasla çok uzun olan on ayakparmakları arasına gerilmiştir Sadece başparmak serbesttir Yarasa uçmadığı zaman kanatlarını bir pelerin gibi vücuduna sarabilir. Yarasanın dinlenme tarzı da çok tuhaftır Çoğu zaman yüksek bir yere, meselâ bir ağaç dalına veya bir kaya çıkıntısına arka ayakları ile tutunur ve kendini başaşağı sallandırır. Bu halde iken arka ayaklarının pençeleri tutunduğu yere sımsıkı kenetlenir Yarasa kış uykusuna çekildiği zaman, haftalarca, aylarca bu durumda kalabilir.

*İşte bütün bu garip özellikleri yüzünden yarasa birçok batıl inançlara konu olmuştur Fakat aslında yarasa çok faydalı bir hayvandır Başlıca besinini böcekler teşkil ettiği için, insanlara hayvanlara zarar veren birçok böcekleri yok eder. Üstelik çiçeklerin içinden bal emen böcekleri avlarken çiçek tozlarını bir bitkiden ötekine taşımak suretiyle tozlaşmaya da yardım eder. Yarasalar bir günde kendi ağırlıkları kadar böcek yerler.

Yarasaların görme organları çok az gelişmiştir. Zaten bu yüzden daha çok geceleri dolaşırlar. Baykuşlardan farklı olan tarafları, yarasaların sadece alacakaranlıkta değil, zifiri karanlıkta bile yollarını hiç şaşmadan bulabilmeleridir. Bu kabiliyetleri de gözlerinin keskinliğinden ileri gelmez. Yarasalar yollarını bugün gemilerin, uçakların kullandıkları bir çeşit «Radar» usulü ile bulurlar: Uçuşları sırasında devamlı olarak birtakım sesler çıkarırlar. Bu seslerin titreşimi o kadar fazladır ki insan kulağı bunları işitemez Yarasaların uçarken çıkardıkları seslerin titreşimi ölçüldüğünde saniyede 70 000 i bulduğu anlaşılmaktadır İşte bu çok ince, (tiz) seslerin bir engele çarpıp yankı halinde tekrar yarasanın kulağına dönmesi arasında geçen zamandan, yarasa engelin kendisinden olan uzaklığını ve yerini anlar ve uçuşunu ona göre ayarlar

Yarasalar sürüler halinde mağaralarda kayalıklarda, eski harabelerde ve bu gibi karanlık ve kuytu yerlerde yaşarlar. Işığı ve soğuğu sevmezler. Çoğu zaman kış gelince soğuk mevsimi geçirebilecekleri daha güvenli bir yer ararlar ve burada kış uykusuna yatarlar

Çeşitli bakımlardan çok ilgi çekici olan yarasaların üzerinde daha derin araştırmalar yapabilmek için, şimdi yarasaların ayaklarına, tıpkı kuşlara yapıldığı gibi bir halka geçirilmekte ve bunun üzerine kayıtlar geçirilmektedir. Boylece işaretlenen yarasaların yaşayışları ve davranışları daha iyi incelenebilecek ve belki de ilerde bu garip varlıklar hakkında daha birçok yeni ve değişik bilgiler edinilebilecektir.

Uzayda üç tur

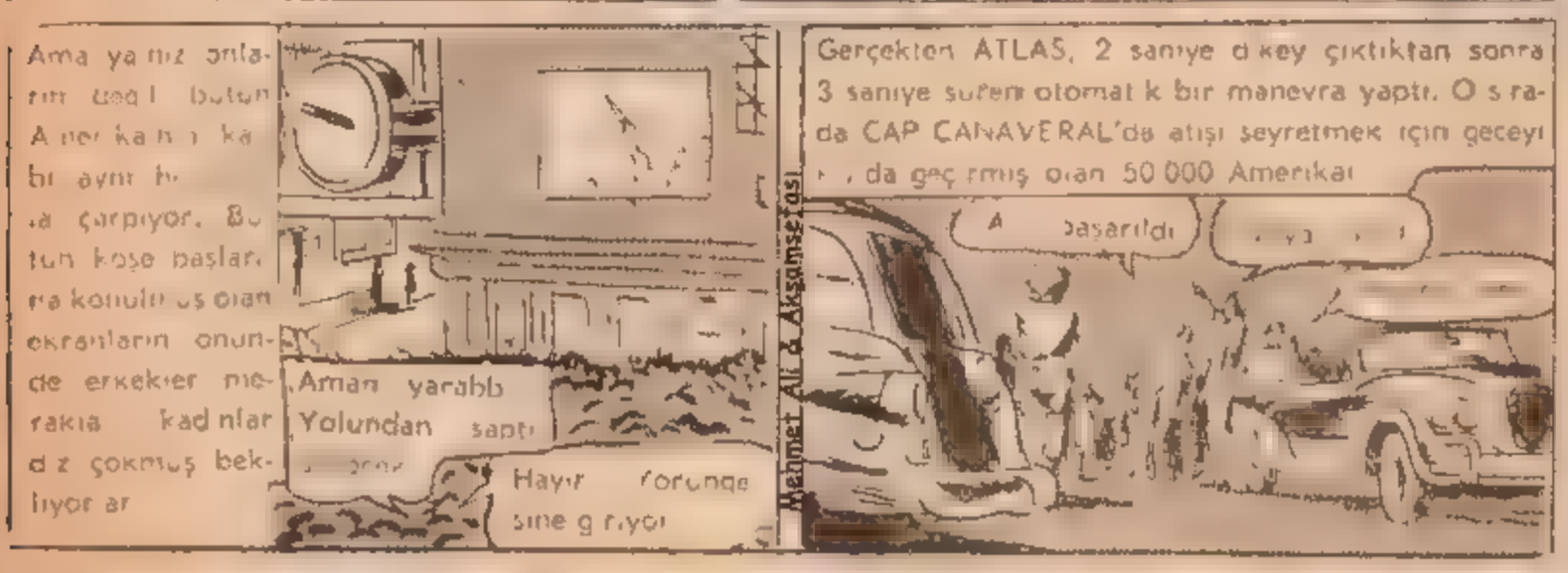

rultüler arasında «Mercury DOST-
LUK 7» kapsulunun içinde kapa-
nıp kalmış olan albay JOHN
di. Ağırlığı 6 kat artmıştı hız yu-
Teknisyenler ılk haberi ve-
rinceye kadar 2 bitmez tu-
kenmez dakika geçti
yoldadır GLENN
Küçük bir mikrofon yardımıyla
78. AMPER- 24
Titreşimler duyu-
yorum. Çok sar-
MIK basınçla karşılaştığı bolge
Kapsul'un yorungeye girme
anı gelmişti. Bu an, kalkıştan
daha onemliydi. Fuze isteni-
len yorungeye girmezse son-
suza kadar uzayda dolaşma-
ya mahkûm olacaktı.
ayrıldı.
Şimdi çıkış kulesini de
atmaya hazırlanalım
Kendi kendine ayrıl-
mazsa şu duğmeye ba-
Bir sarsılma .. Kule tam zamanında ayrıldı
hış bir hızla uzaklaşmasını seyretti
Kapsule bağlı son fu-
ze de sustu
O da ayrıldı. Aynı anda kap
sulu asıl yonune çevirecek
yardımcı fuzeler ışlemeye
başlad
Kapsul normal uçuş doğrultusunu
alarak ters yonde gitmeye başla-
Saat 9.57. GLENN 240 km
seklikte. Yeryuzune seslendi
1 «Go» iyi anlamına
gelen bir şifre
Mehmet Ali A. Akşamsefası

ARLINGTON'da heyecan son haddine vardı. Bayan Glenn gozyaşları içinde çocukları DAVE ve LYN [illegible]

Biraz da insanların

Glenn için inanılmaz yolculuk başlamıştı. Saatte 28 235 km. lik bir [illegible]

[illegible] da tek başına donen ATLAS FUZESINI goruyorum

Atıştan 15 dakika sonra GLENN Atlantik'i geçiyordu. Kanarya Adaların, Afrika kıyılarını gordu.

Atlas dağlarını goruyorum. Çolde buyuk kum fırtınaları var. Af[illegible] ormanlarını buyuk yangınlar silip supuruyor

Hint okyanusu uzerinden uçuyor

Çocuklar, [illegible] için halâ sabah. Bense güneşin batışını goruyo

Avustralya'da geceydi. Ama PERTH şehrinin belediye başkanı ışıklar yaktırdı. Halk yatak çarşaflarını pencerelere asarak GLENN'in far[illegible]

40 dakika suren bir geceden sonra, GLENN Pasifik'i geçerken yeniden gunduz old[illegible] Kapsuldeki butun cisimler ağırlıklarını kaybet[illegible]

Tupu havaya bırakalım

Çok eğlenceli. Bıraktığım yerde duruyor

Sonra tupun içindeki komposto[illegible]

[illegible] deki gibi

Birden kapsul savrulmaya başladı. Bir sarhoşun [illegible] mobil gibi düzensiz z[illegible]ar çizi[illegible]

Ne oluyor? Otomatik yonetme aracı norma[illegible]

Glenn [illegible] kendi elleriyle yonetmek zorunda kaldı. Her tur'u 89 dakikada tamamlıyordu

ARLINGTON'da DAVE ve LYN babalarının harikulâde yolculuğunu endişe içinde seyrediyorlardı

Şimdi burada. İkinci defa Pasifik'i geçecek

Otomatik yonetme aracının işlememesi CAP CANAVERAL'deki uzmanları korkutmuştu

GLENN bu ikinci turdan sonra in istersen

Hayır 3 turu tamamlıyacağım

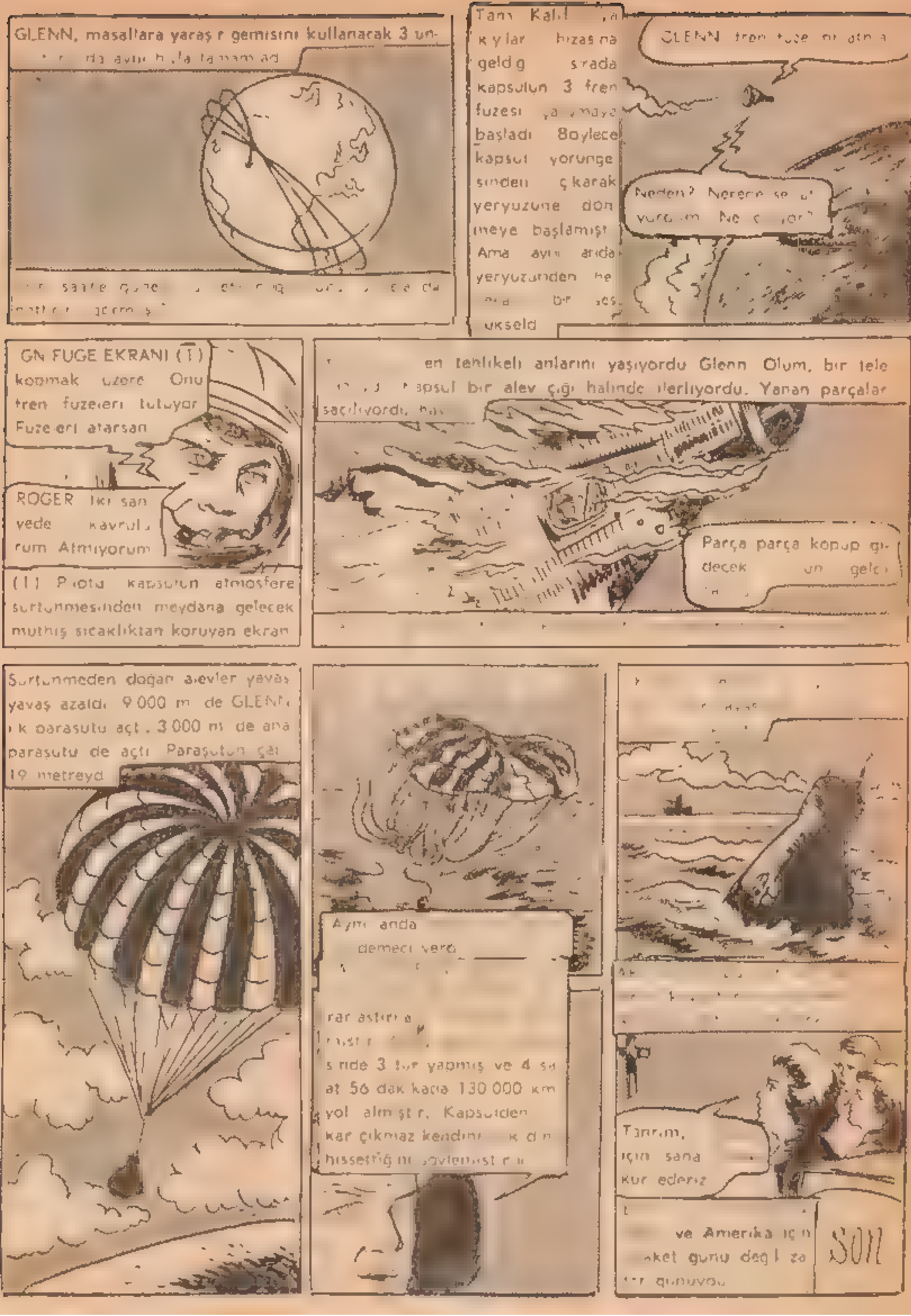

GLENN, masallara yaraşır gemisini kullanarak 3 ün-
Tanrı Kalil
kıyılar hizasına
geldiği sırada
kapsulun 3 fren
fuzesi
başladı. Böylece
kapsul yorunge-
sinden çıkarak
yeryuzune don-
meye başlamıştı
Ama aynı anda
yeryuzunden
ukseldi
Neden? Nereye
GN FUGE EKRANI (1)
kopmak uzere. Onu
fren fuzeleri tutuyor
Fuzeleri atarsan
ROGER. Iki saniyede
kavrulu-
rum. Atmıyorum
(1) Pilotu kapsulun atmosfere
surtunmesinden meydana gelecek
muthiş sıcaklıktan koruyan ekran
en tehlikeli anlarını yaşıyordu Glenn. Olum, bir tele
kapsul bir alev çığı halinde ilerliyordu. Yanan parçalar
saçılıyordu.
Parça parça kopup gi-
decek
Surtunmeden doğan alevler yavaş
yavaş azaldı. 9.000 m. de GLENN
ilk paraşutu açtı. 3.000 m. de ana
paraşutu de açtı. Paraşutun çapı
19 metreydi.
Aynı anda
demeci verdi
sinde 3 tur yapmış ve 4 sa-
at 56 dakikada 130.000 km
yol almıştır. Kapsulden
kar çıkmaz kendini
hissettiğini soylemiştir.
Tanrım,
için sana
kur ederiz
ve Amerika için
gunu değil za-
SON

YAMAN AVCI

Mehmet on yaşındaydı ama çok ufak tefekti. Herkes ona «Minik Memo» derdi. O ne bu adı ne kulaklarının velpazeye benzetilmesine ne de kırmızı saçlarıyla alay edilmesine kızardı. Her şeyi hoş görürdü ama ağabeyleriyle babası ava çıkarlarken kendisini evde bırakmalarına dayanamıyordu. Ağabeyleri, Hasan onaltı Ali ondört yaşındaydı ama ikisi de güçlü kuvvetliydiler, babadan da uzundular

O sabah da erkenden ava gideceklerdi Çocuk kulağına tıkırtılar gelince yatağından fırladı Acele acele üstünü başını giyindi. Kapıdan dışarı çıktığında gözden kaybolmak üzereydiler Onlar koruluğa girinceye kadar arkalarından baktı

Sonra derin derin içini çekerek söylendi. «Ilk ava çıkışımda bir geyik avlamazsam bana Memo demesinler Derisinden de güzel bir av elbisesi yaptıracağım kendime»

Bu sırada dayısı da dışarı çıkmıştı. Çocuk üzüntüsünü belli etmek istemiyordu. Birkaç defa yutkunduktan sonra

«Günaydın» diyebildi.

Dayısının kimsesi yoktu Onlarla birlikte otururdu Mehmet çok severdi dayısını Görmüş geçirmiş bir kimseydi. Çok da anlayışlıydı Üzüntülerini, dertlerini hiç çekinmeden ona açardı

«Belki daha tüfek atmaya gücüm yetmez ama, yardım edebilirim onlara değil mi? Kimsenin ayağına bağ olmam. Öyle değil mi?»

Dayı çuvaldan tavuklara yem çıkarıyordu. Başını kaldırmadan,

«Tabii, tabii» dedi. «Yalnız onlar farkında değil bunun.»

«İspatlıyacağım, gözleriyle görecekler»

«Şimdi şu yemi tavukların önüne atıver» Ufak bir teneke kutu uzattı

«Yalnız iyi serp. Hepsi bir yere toplanmasın etrafa iyice dağılsınlar yoksa tavukların bir kısmı aç kalır. Sonra da anneñe odun götürürsün Ben de gidip inekleri sağayım. Sonra da bahçeyi çapalıyacağım.»

Minik Memo tenekeyi kucağına alıp kümesin önüne gitti. Tavukların hepsi dışardaydı.

«Bılı-bılı-bılı, gelin» diye seslendi. Tavuklar gıdaklıyarak, kanatlarını çırparak dört bir yandan sokün ettiler

Çocuk ilkin elini tenekeye daldırıp avuç avuç yemi olanca gücüyle uzaklara fırlatmaya başladı. Sonra yerini değiştirdi Mısırları geniş daireler halinde serpiştiriyordu. En sonra, tenekeyi salladı Dıbında kalanlar çok, çok uzaklara fırladı

«Bu sabah bir rekor kırdım» diye kıvançla söylendi kendi kendine «Aferin bana, ne kadar da uzaklara atabildim. Demek büyüdüm ben artık. Adamakıllı kuvvetlenmişim de!»

Bu sırada başka bir şey dikkatini çekti. Kocaman kocaman kuşlar hızla o tarafa doğru geliyorlardı. Çiftliğin üzerinden geçerken biraz ya-

vaşladılar. Göz ucuyla, mısırları âdeta nefes almadan yutan tavuklara bakıyorlardı.

Çocuk korkulu korkulu,

«Kartal» dedi. «Bunlar mutlaka kartal. Şimdi ne yapacağım ben.»

Artık iyice görebiliyordu onları. Rahat bir nefes aldı

«Yaban kazıymış» dedi «Boşuna telâşlandım. Demek bizimkilerden kaçtılar»

Kazlar nazlı nazlı aşağı doğru süzülüyorlardı. İlkin biri indi. Sonra öteki derken bir daha. Yere basan etrafa dağılan mısırlara saldırıyordu.

Minik Memo kıpırdamadan olduğu yerde duruyordu. Nefes almaktan bile korkuyordu. Bir heykel gibiydi. Bu sırada aklından bir sürü düşünce yıldırım hızıyla gelip geçiyordu. Hayvanlardan birini nasıl yakalayabileceğini araştırıyordu.

Bu ele geçmez bir fırsattı doğrusu. Mutlaka faydalanmalıydı.

Ama nasıl? Her şeyi göze alarak usulca bir ayağını kaldırıp öne bastı. Zaten pabuçlarının altı lâstikti. En ufak bir çıtırtı bile olmadı.

Hayret! Kazlar hiç aldırış etmiyorlardı çocuğun kendilerine yaklaşmasına Tavukların istiflerini bozmayışlarından güven almışlardı herhalde. Çocuk en yakındaki iki kazın iyice yanına sokulmuştu artık.

Birdenbire bir ok gibi ileri atıldı ve iki yanındaki kazların birer ayaklarına yapıştı. Hayvanlar iyice ürkmüşlerdi. Bağrışa çağrışa bütün sürü havalandı. Memo'nun ayaklarından yakaladığı iki kaz da!

Çocuk avazı çıktığı kadar haykırıyordu ama bir yandan da hayvanları olanca gücüyle aşağı doğru çekmekten de geri durmuyordu

«Mehmet, Mehmet,»

Dayısının sesiydi bu

Aşağı baktı Adam hem koşuyor hem de ellerini kollarını sallıyordu.

«Bırak, Memo. Ellerini gevşet.» İki eliyle kazın ayağına simsiki yapıştı. Bir tanesi kendisini uçuramazdı nasıl olsa. Yaban kazı kurtulabilmek için çok çabaladı. Sonunda ikisi birlikte yere yuvarlandılar. Çocuk hâlâ kazın ayaklarını simsiki tutuyordu.

Az sonra dayısı da yanındaydı. Kazı hemen oracıkta kesiverdiler. Çünkü ele avuca sığacak gibi bir şey değildi

Bu iş de bitince, dayı yeğenini tebrik etti

«Ya işte, böyle» dedi dayı, «Bu da başka çeşit bir avlanma ama her zaman başvurulacak bir şey değil.»

Çocuğun gözü kaçırdığı kazda kalmıştı. Bakışlarını gökyüzünden ayıramıyordu.

«Ötekini bırakmasaydın, halın yamandı» dedi, dayı. «Alıp götüreceklerdi seni.»

«Bir ara ben de korktum ama» yerde yatan kaza kıyançla bakarak,

«Başardım ya!...»

«Haydi, şimdi bu kazı ortadan kaldıralım. Git annenden sıcak su al gel. İlkin tüylerini yolalım. Sonra da temizleriz. Annen de bu işe çok şaşıracak doğrusu.»

«Yalnız o mu?» diye güldü Mehmet. Çocuk mutfağa koştu. Kapıyı hızla itip içeri daldı.

AYDEDE NASIL OLUŞMUŞTUR ?

Ay Güneş sistemine bağlıdır. Bu yüzden ilkin bu ailenin kökünü araştırmak gerekir. Birçok bilginlere göre ilkin uçsuz bucaksız bir gaz bulutu içinde güneş bir çekirdek şeklinde belirmiştir. Yalnız ondan başka daha pek çok minik çekirdekler vardı. Bunlar gaz bulutuyla birlikte ortadaki büyük parçanın etrafında dönmeye başladılar. Bu arada çarpışarak birbirlerine yapıştılar. Böylece kendilerini meydana getiren bulutun gittiği yönde dönen sayısız minik gezegenler meydana geldi.

Minik gezegenlerin milyonlarcası bir arada hareket ederlerken sık sık çarpışıyorlardı. Karda yuvarlanan bir kar topağı gibi bir kısmı iyice büyüdü. Bunlar asıl gezegenleri meydana getirdiler.

Cüce kalanlardan bir kısmı büyük parçaların etkisinde kaldılar. Bunlardan biri dünyanın uydusu oldu. Yer küreye çok yaklaşmıştı. Yalnız çarpmadı. Hızı o kadar fazlaydı ki yanından geçti. Sonra yolunu değiştirdi. Bu defa da yerin çekim kuvvetinin etkisine girdi. Onun etrafında dönmeye başladı. İkisi birlikte aynı zamanda güneş etrafında dolanıyorlardı.

Minik gezegenlerin diğerleri de büyüklerin çekim kuvvetine girip onların uydıları oldular. Örneğin Mars'ın iki, Jüpiter'in yirmi uydusu vardır.

«Ne oluyorsun böyle. Topladığım çöpler ortalığa yayıldı, dikkat etsene biraz» diye anne azarladı çocuğu. Onu kan ter içinde görünce telâşla sordu:

«Ne var?»

«Bir yaban kazı yakaladım. Bizimkiler dönünceye kadar pişer değil mi? Şimdi bana biraz sıcak su ver. Tüylerini yolacağız, dayımla beraber.»

Çocuk âdeta hiç nefes almadan kelimeleri birbiri arkasından sıralıyordu.

«Yaban kazı mı? Sen mi tuttun?» diye alaylı alaylı güldü abiası.

Mehmet ona hiç aldırış etmedi annesine döndü:

«Sıcak su var mıydı?»

«Ocağın üstündeki tencerede. Dikkat et üstüne dökmüyesin.»

Çocuk tencereyi eline aldı. Yavaş yavaş yürüyordu.

Birden annenin aklına geldi:

«Peki kazı nereden buldunuz?»

«Ben yakaladım, anne ben! Tavukların yemini yemeğe geldiler. Ben de tutuverdim. Dayım kesti. Öyle kolay bir şey değil yani.»

Babayla ağabeyler hayli geç döndüler. Çok yorulmuşlar, üstelik hiçbir şey de yakalıyamamışlardı.

Ellerini yüzlerini yıkayıp hemen sofraya oturdular.

Baba masanın ortasındaki kocaman tepsinin kapağını açınca ortalığa mis gibi bir koku yayıldı.

Dayıya bakıp,

«Tavuk mu kestın» dedi baba, «ama dur. Bu daha büyük bir şey. Kaza benziyor daha çok.»

Anne başını salladı.

Baba dayıya baktı.

«Yok» dedi. «Ben yakalamadım. Yalnız kestim.» Mehmet'i gösterdi. «İşte, tutan o.»

Ağabeyleri bir ağızdan,

«Memo mu?» dediler şaşkın şaşkın yüzüne bakıp duruyorlardı.

Çocuk oturduğu yerde kulaklarının ucuna kadar kızardı.

«Olur şey değil, doğrusu!» dedi büyüğü.

«Sen tüfek tutmayı bile beceremezsinki!...»

«Zaten ben de vurmadım.» Büyükler çocuğu soru yağmuruna tutmuşlardı. Cevaplarından olanı biteni öğrendiler.

Artık Mehmet kendisine de herkesin önem verdiğini hissediyordu. Öyle ya onların tüfekle yapamadıklarını elleriyle başarmamış mıydı!...

MAĞARA ADAMLARI YAŞADIKLARI MAĞARALARI KENDİLERİ Mİ YAPMIŞLARDI?

Tarih öncesi devirlerde yaşıyan insanlar, düşmanlarından ve tabiatın etkilerinden korunmak için barındıkları mağaraları kendileri yapmamışlardır. Gerçi tarihteki ilk barınaklar mağaralardır ama bunların mimarı insanoğlu değil, tabiat anadır. Bazı yerlerde insanlar yumuşak toprağı kazarak mağaralar yapmışlarsa da bunlar gerçek mağara adamları değildir.

Yanardağ püskürmeleri sırasında çıkan sıcak lâvların içinde dev gaz kabarcıkları vardır. Sıvı madde soğuyup katılaşırken gaz da havaya karışarak irili ufaklı mağaralar olmuştur.

Tabiattaki mağaraların büyük bir kısmını sular meydana getirir. Su toprak altındaki kayalarda delikler açar. Peki nasıl olur da su kayaları eritir? İlkin özel bir kaya olması gerekir. Kalker denilen kireçli kayalar bunun için en uygunudur. Sonra suyun içinde kayaları eritecek bir asidin bulunması da şarttır. Bildiğimiz yağmur suyu bu niteliktedir.

Şimdi mağara yapan kayaların ustalıklarını görelim. Yağmur suları toprağın derinliklerine geçer ve alttaki kaya tabakasındaki çatlak ve delikleri doldurur. Sudaki asit kireci eritir. Böylece oyuklar büyür. Yalnız bu binlerce yıl süren bir iştir. Çünkü sudaki asit miktarı pek azdır.

Yüzyıllar sonrası yer altında içi su dolu bir mağara meydana gelir. Yer yüzü iklim şartları birbirinden çok farklı olan birtakım devirler geçirmiştir. İklim değişiklikleri sırasında su çekilmiş yerini hava doldurmuştur.

Ama hikaye burada bitmez. Çünkü mağaranın üstündeki toprak tabakası zaman zaman yağmurla kırbaçlanmakta su da bir yolunu bulup kaya tabakasına sızmakta ve durmadan onu kemirmektedir. Zamanla yağmur suyu damla damla mağaranın tavanına ulaşır. Havayla karşılaştığı için de buharlaşır. Peki ya kayadan geçerken içinde erittiği kireç ne olur? Çökelir kalır. Mağaranın tavanına yapışır. Damlalar arttıkça bu sert çıkıntı da büyür. Yavaş yavaş, aşağı doğru, sivrisi saçak buzlarını andıran bir taş uzanmaya başlar.

Bazen damlaların hızı pek fazladır. Tavanda duramazlar yere damlarlar. Bu defa da yukarı doğru bir koni yükselmeye başlar. İlkin mağarayı meydana getiren su, şimdi de onu süslemektedir.

ZATÜRREE Mİ?

(PNÖMONİ)

25 gün evvel çok sevdiğim bir arkadaşımın oglu, ateşlenmiş, üşüttü demişler, bir iki aspirin vermişler, okula gondermemişler, ateşi düşmeyince telâşlanmışlar, akşam telefona sarılıp beni aramışlar. Aksilik biz de o gun çoluk çocuk tiyatroya gitmiş, evde yalnız yaşlı büyükanneyi bırakmıştık. İhtiyarlık, tiyatro dönüşü büyukanne bir şey soylemeyince, tabii soyunup sıcak yatakları-mıza girdik, bir iki saat ya uyuduk, ya uyumadık, telefonun sesi ile yatağımızdan fırladık.

— Alo! doktor Bey

— Evet, benim, hayrola, üçtür telefon ediyorum, herhalde size haber vermediler

— Yoo!

— Oğlum 5 gundür ateşler içinde kıvranıyor, kesik, kesik oksürüyor, 4 saat önce balgamı biraz kanlı geldi, ne olur gece filân demeyip bize kadar gelin.

— Hiç merak etmeyin, evlât sizin kadar bizim de şimdi gelirim, dedim ve yarım saat sonra evlerinde oldum.

— Hepiniz dışarı çıkın, babası kalsın ben bir muayenemi yapayım, hasta yanında ağlanmaz metin olmak lâzım.

— Peki doktor Bey.

Muayenemi yaptım, sonra bütun aileyi odaya çağırdım:

— Ahmet, zatürree (pnomoni), yani akciğerlerinden birinin iltihabı sol akciğeri hırıl hırıl ötüyor, nerede üşüttü kendisini bu kadar?

— Sorma birader, çocuk değil orta son sınıfta, üç gün evvel hamamlı hamamlı maça gitmiş.

— Bu erik ezmesi gibi balgam da zatürreenin neticesi mi?

— Dudağındaki uçuk, ateş, nabzın sürati, kesik, kesik oksürük, pnomoninin delilleri.

— Şimdi, ne yapacağız doktor

— Evvelâ sabahı bekleyecek, bir portatif röntgen makinesi ile akciğerlerinin filmini çekeceğiz, kanını sayacağız.

— Eksik olmayın.

Ertesi sabah kanda lokosit (ak yuvarları saydık 15000 normali 5-8 bindir), akciğer filmini çektik, sol akciğerin tepesi iltihaplı, yani zatürree.

— Şimdi ne olacak?

— Esasen ilâçlara başladık, antibiyotik veriyoruz, C vitaminini alıyor, oksüruk kesici şurubu da içiyor; bunlara devam edecek.

— Ne kadar zamanda iyileşir?

— Bir haftada ayağa kalkar 15 gün sonra okuluna gider.

— İçimiz rahatladı, ağzınıza sağlık doktor Bey.

Ahmedin ateşi iki gün sonra düştü, öksüruğü geçti, bir hafta sonra tekrar çektiğimiz akciğer filminde iltihaplı bölge silindi iştahı yerine geldi. Ve iki hafta sonra da okuluna gitti. Geçen gün sokakta gördüm ve:

— Gene hamam yapıp, rüzgâra, cereyana karşı duracak mısın dediğimde:

— Allah esirgesin, katiyen doktor amca diye cevap verdi.

— Tabii sutten ağzı yanan yoğurdu ufleyerek yermiş.

Dr. Kâmran ŞENEL

KARDEŞLERDEN ÇEVİRİLER

Kardeşlerimizden güzel yazıların yanısıra güzel çeviriler de alıyoruz. Yabancı bir dil öğretmenin faydasını anlamış ve tedrisatına başlamış olan bu kardeşlerden iki güzel çeviriyi yayınlıyoruz

İyi kalbli küçük adamlar

Yazan : L. Ward - M. G. M. Faucett
Çeviren : Nurşen SEZGİN

John — Ne yapacağım, ah ne yapacağım?

Joan — John, neye hep orada oturmuş «Ne yapacağım» diye sızlanıyorsun?

John — Eğimde ufacık bir deri kaldı Joan! Ancak iki ayakkabı yapacak kadar Başka da satacak bir çift ayakkabı bile yok.

Joan — İşi bırak John. Kalk masadan. Artık geç oldu. Ayakkabılarını yarın sabah yapabilirsin

John — Evet, öyle yapayım. Bütün gün çalıştım. Ama Joan daima iyi mal yaparım, gene de yoksulum Neden?

Joan — Senin işin daima iyidir, John. Şehirde seninki kadar sağlam ve güzel ayakkabı yapan kimse yok.

John — İşte burada küçük bir evde otururum. Çalışmaktan kaçmam. Ama gel gör ki ne derim var, ne koselem, ne de bunları alacak param!

Joan — Yatma zamanı geldi. Kendini üzüp durma

John — Ne iyi insansın Joan! Hep beni mesut edecek sözler söylersin!

Joan — Seni çok severim John. Sen de bana iyi davranmıyor musun?

John — Haydi gel, odamıza gidelim.

- İKİ SAAT SONRA, İKİ KÜÇÜK ADAM İÇERİ GİRER. -

1. Küçük Adam — Hey, arkadaş buraya gel. Bak, ne buldum?

2. Küçük Adam — Ne buldun? Ne buldun?

1. Küçük Adam — Ayakkabı yapmak için bir parça deri

2. Küçük Adam — A, evet burası ayakkabıcı John'un evidir Çok iyi bir insandır. Ama, pek yoksul!

1. Küçük Adam — Öyle. Evin altını üstüne getirdim bir kuruş bile yok!

2. Küçük Adam — Ona yardım edemez miyiz? Parası olduğu vakit, daima yoksul arkadaşlarına vermek ister

1. Küçük Adam — Evet ona yardım edelim. Haydi! Bak iki ayakkabı yapacak kadar malzeme var Bu ayakkabıları hanımların çok beğeneceği şekilde, yapmalıyız. Ne kadar beğenirlerse o kadar para verirler

2. Küçük Adam — İyi bir buluş. Çabuk olmalıyız

1. Küçük Adam — Evet çabuk çalışmalıyız.

2. Küçük Adam — Çok güzel yapmalıyız ayakkabıları.

1. Küçük Adam — Sen oraya otur, ben de buraya. Şimdi çalışmaya başlayalım

- ERTESİ SABAH -

Joan — John, kalk artık!

John — Ohh, saat kaç?

Joan — Tam altı

John — Kahvaltım hazır mı?

Joan — Evet hazır, orada masanın üstünde

John — Kahvaltımı eder, sonra yıkanırım!

Joan — Çabuk giyin, gel de masanın başına otur John. Ayakkabıları bugün bitirmelisin. Yiyecek hiçbir şeyimiz kalmadı.

John — Akşam olmadan hazırlarım. Kahvaltı etmeden gideyim de çalışmaya başlıyayım. Aa! Bu da ne? Joan çabuk buraya gel! Gel de çalışma masamın üstündekini gör.

Joan — Ne buldun, John?

John — Biz uyurken eve birileri gelmiş ve benim deri parçaları ile şu gördüğün ayakkabıları yapmış

Joan — Kim yapabilir? Aa, ne güzel, ne sağlam yapmışlar!...

John — Hiç bu kadar güzel ayakkabı görmemiştim

Joan — Bu işi iyi kalbli küçük adamların yaptığını zannediyorum. Onların bazen evlere girip yoksul insanlara yardım ettiğini duymuştum

John — Benim de duymuşluğum var. Ama neden bizim eve gelsinler?

Joan — John, onların yalnız iyi insanlar için çalıştıklarını bilirsin.

John — Bu ayakkabıları dükkânımın en güzel köşesine, herkesin görebileceği bir yere koyacağım.

John — Şehirdeki genç kızlar bu ayakkabıları görünce almak için âdeta yarış ede-

cekler. Sen de ucuza satma John. Çünkü çok güzel bu ayakkabılar!

• AYNI GÜN JOHN'UN DÜKKÂNI •

Marry — Bugün vitrinde çok güzel iskarpinler gördüm Lütfen onlara bakabilir miyim?

John — Tabiî. Ama sadece iki çift kaldı. Şehrin en güzel pabuçları.

Enid — Marry, ben senden evvel gördüm. Onun için ikisini de alacağım.

Marry — Ama ayakkabıcıya ben daha önce söyledim. Ben alıyorum.

Enid — Eğer bu ayakkabıları alırsan, sana darılırım.

Marry — Bir defa deneyeyim. Küçük gelirse sen alırsın.

Enid — Bak küçük Marry. Ver bir de ben giyeyim.

Marry — Hakikaten senin ayağına tam oldu. Sen alabilirsin

Enid — Aman, ne zarif!

Marry — Benim de olsun isterdim.

John — İsterseniz, size de yapayım.

Marry — Fakat çabuk olsun

John — Hangi deriden yapayım?

Marry — Üstünde beyaz çiçekleri olan siyah bir ayakkabı istiyorum. Ne zaman hazır olur?

John — İki günde.

Enid — Çok teşekkür ederim Parasını vereyim.

John — Evet, lütfen.

Enid — Buyrun. Bundan sonra ayakkabılarımı sizden alacağım.

John — Teşekkür ederim.

Marry ve Enid — İyi günler.

John — İyi günler.

GÜNDÜZ

Joan — Nerelerdeydın, John? Yemeğin buz gibi oldu.

John — Yaşlı arkadaşım William'ı görmeye gittim. Çok hasta.

Joan — Ona bir şeyler aldın mı?

John — Yiyecek güzel şeyler aldım.

Joan — İyi etmişsin. Zavallı William uzun zamandır hasta.

John — Ya, çalışamıyor da!

Joan — Hem çalışamıyor, hem de parası yok zavallının.

John — Parası olmıyan insan, yiyecek de alamaz. Biz halden anlarız, değil mi Joan?

Joan — Evet John Haydı yemeğimizi yiyelim.

John — Bu yemek çok güzel. Ellerine sağlık.

Joan — Bugün aldığın yeni deriyi göstersene

John — İşte. İstediğimi buluncaya kadar epeyce dükkân gezdim.

Joan — Çok güzel.

John — Haydı artık yatalım

AYNI GECE

1. Küçük Adam — John ile Joan yaptığımız ayakkabıları görünce ne kadar sevinmişlerdir.

2. Kuçuk Adam — Evet. Joan da sevincinden ağladı.

1. Kuçuk Adam — Bu akşam da yapmalıyız. John'un kumaşı burada

2. Kuçuk Adam — Evet. Marry için mi yapacağım?

1. Kuçuk Adam — Evet, sen ona yap, ben de Enid'ın iskarpinlerini yapayım.

2. Kuçuk Adam — Bütün arkadaşlarına gösterecekler.

1. Kuçuk Adam — Hepsi John'a gelecek, ondan ayakkabı isteyecek. Çok geçmeden de John, zengin bir adam olacak.

2. Küçuk Adam — John ile Joan zengin olurlarsa daima kendilerinden daha yoksul olan insanları düşünürler

1. Küçuk Adam — Haydı gel, çalışmaya başlayalım Sabaha kadar ikisini de bitirmeliyiz.

BİR SÜRE SONRA

John — Bak Joan, kumbaramızda ne kadar çok paramız olmuş.

Joan — Evet.

John — Artık zengin olduk.

Joan — Evet, iyi kalbli küçük adamlar sayesinde!

John — Bu iyiliği nasıl ödeyelim?

Joan — Bilmem.

John — Geçen gece kapının arkasından onları gözetlemiştik, hatırladın mı? Elbiseleri eskiydi.

İlâncılık 7819 - 1

Joan — Öyleyse yeni elbiseler yapalım

John — Güzel. Haydı başlayalım Ben burada çalışayım. sen de orada (Masa başına oturarak hemen yeni elbiseleri dikerler Çok geçmeden her ikisi de ellerini masaya dayıyarak uyumaya başlarlar. Uyurlarken pencerenin arasından Küçük Adamlar girer).

1. Küçük Adam — John ile Joan masada uyuyorlar. Masanın üstündekiler nedir?

2. Küçük Adam — Bilmem

1. Küçük Adam — İki takım yeni elbise Biri tam bana gore

2. Küçük Adam — Bir tanesi de bana göre

1. Küçük Adam — Yeni elbiseler Gözlerime inanamıyorum Senelerdir boyle yeni elbisemiz olmamıştı.

2. Küçük Adam — Artık geceleri çalışırken hiç üşümiyecegiz

1. Küçük Adam — Oh Şunların kumbarasına bak John ile Joan zengin oldular

2. Küçük Adam Artık bu eve gelemeyiz. Öbür yoksullara da yardım etmeliyiz

1. Küçük Adam — Haydı gel, gitmeliyiz. Allahaısmarladık John' Allahaısmarladık Joan (Küçük Adamlar karıkocaya bir kere daha baktıktan sonra pencereden giderler).

Joan — Beni biri mi çagırdı John?

John — Hayır, Joan. Ben uyuyordum. Fakat yeni yaptığımız elbiseler nerede?

Joan — Zannedersem biz uyurken yine «İyi Kalbli Küçük Adamlar» geldi ve elbiseleri de onlar aldılar

John — Evet onların bize Allahaısmarladık dediklerini duydum (Bağırarak) Allahaısmarladık İyi Kalbli Küçük Adamlar!

Nurşen SEZGİN

Üç kardeş

Yazan : Grimm Kardeşler

Çeviren : Erdinç GOKÇAY

Bir zamanlar bir adam, bu adamın üç oğlu ve bir de evi varmış. Evde kendisi otururmuş. Üç oğlunu da aynı derecede sevdigi için evi miras olarak hangisine bırakacagını dusunur dururmuş. Satmaya da kıyamıyormuş. Çunku, bu ev ona atalarının yadigârı imiş. Derken aklına bir çare gelmiş Oğullarını yanına toplamış, onlara şunları soylemiş:

— Üçünuz de gidin ve birer sanat ogrenip gelin. Geldiginiz zaman sizi imtihan edeceğim, kim sanatında en usta ise ev de onun olacak.

Üç kardeş bu sozlere çok sevinmişler. En buyuk kardeş Nalbant, ortanca kardeş berber, kuçuk kardeş ise kılıç oyunu öğretmeni olmak istemiş. Üçu de yola çıkmışlar. Herbiri ayrı bir şehirde istedikleri sanatı öğrenmeye başlamışlar. Babalarının verdiği muddet bitince uç kardeş evlerine donmuşler. Babaları onları yanına toplamış. Tam imtihan başlarken oradan bir tavşan geçmiş. Tavşanı goren berber hemen fıreasını kopurtmuş ve tavşanın yanı sıra koşarak hayvanın bıyıklarını başka hiçbir tarafına dokunmadan traş etmiş. Bu huner babasının çok hoşuna gitmiş. Nalbant ise, geldigi at arabasına binmiş atları dort nala koşturmuş. Atlar koşarken nallarını once çıkarmış, sonra da yeniden mıhlamış. Babası bu ustalığı o kadar begenmiş ki, «Kuçuk kardeşin daha guzel bir huner gosteremezse evi sana vereceğim» demiş.

Sıra kuçuk kardeşe gelmiş, tam o anda bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlamış. Kuçuk kardeş şaşırmış, ne yapsın? Çekmiş kılıcını ve başının ustunde sallamaya başlamış. O kadar hızla sallamış ki, yagmur dındigi zaman oglanın ustune bir damla yağmur duşmemiş oldugu gorulmuş. Herkes hayretler içerisinde kalmış. Babası hemen kararını vermiş:

— Bu yaşına kadar boyle bir huner gormemuştim, bu ev artık senindir, demiş. Bu kararı agabeyleri de uygun bulmuşlar birbirlerini cok sevdikleri için uzun yıllar bir arada yaşamışlar ve aynı zamanda olmuşler. Bu yuzden uçunu de aynı yere gommuşler ve uç kardeş bu masalı beraberlerinde goturmuşler.

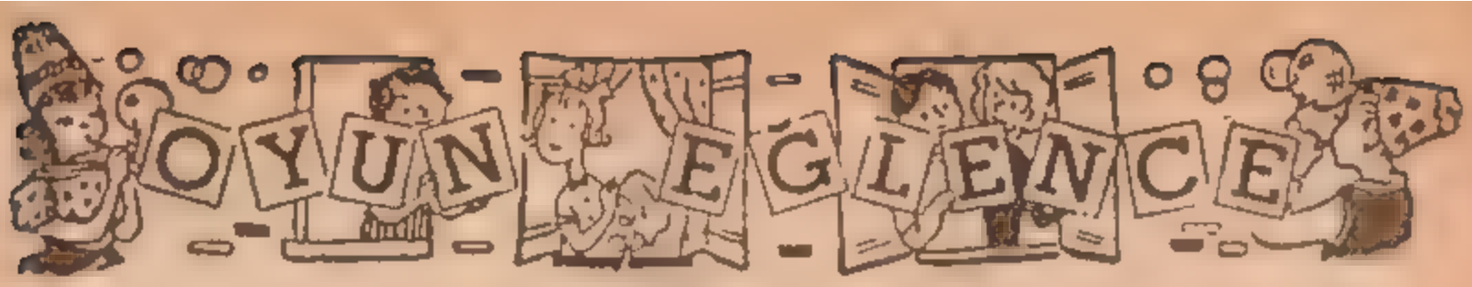

YÜREĞİNİZİN ATIŞINI DOKTOR AMCA GİBİ DİNLİYEBİLİRSİNİZ

Hastalandığımız zaman doktor amca başparmağını bileğinize bastırır ve saatine bakar. Bunun nedenini merak ettiniz mi? Ya da biliyor musunuz?

Doktor amca bu sırada nabzımızın atışını saymaktadır. Böylece yüreğimizin dakikada kaç defa çarptığını bulur

Aşağıdakileri uygulayarak siz de tıpkı doktor amca gibi yüreğinizin atışını bileğinizden anlıyabilir, hattâ bunu gözlerinizle görebilirsiniz.

Gerekli Malzeme: Bir raptiye ve bir kibrit çöpü

1. Raptiyeyi kibrit çöpüne takın
2. Bir yere oturun. Avcunuz yukarı gelecek şekilde bileğinizi dizinizin üstüne dayayın
3. Raptiyeli kibrit çöpünü, başparmağınızın bilekte birleştiği yere oturtun.

Şimdi dikkatle bakın. Ne görüyorsunuz? Bunu nasıl açıklıyabilirsiniz?

Biz de aynı deneyi yaptık. Kibrit çöpünün düzenli aralıklarla inip çıktığını gördük. Sebebini sorduk, araştırdık ve şunları öğrendik:

Vücudumuzda, yürekten çıkan kanı diğer organlara taşıyan yüzlerce ince boru bulunur. Bunlara kan damarı denilir. Yüreğimiz tıpkı bir tulumba gibidir. Damarların deriye yakın olduğu yerlerde bu etten tulumbanın hareketlerini izliyebiliriz. Bunun en güzel göründüğü yer bileğimizdir. Yüreğimiz kanı damarlara düzenli zaman aralıklarıyla pompalar. Bunun bilekte dinlenildiği yere nabız denilir

Yüreğimizin kanı damarlara pompalama hızı nedir? Saniyeyi gösteren bir saate bakarak, kibrit çöpünün bir dakikada kaç defa hareket ettiğini sayın. Cevabını kendiniz bulacaksınız.

Bahçede koşun. Kibrit çöpüne bir de ondan sonra bakın. Arada ne gibi bir fark var? Tulumba her zaman aynı hızla mı çalışıyor?

YAZISIZ

Hazırlayan: Arman Atıf KANSU

BİR ALMAN MEKTUBUNUN ANLATTIKLARI

Ben dunyayı yarı yarıya gezmiş bir mektubum. Size kendimi tanıtayım: Aşagı yukarı bir ayhğım, 20 gram bile degilim. Japonya'nın Kobe şehrinde oturan Bay Imatake'ye gitmek uzere, zarfıma 40 feniklik bir pul yapıştırıldı ve Almanya'nın Fulda şehrinden yola çıktım.

Gunlerden 15 Kasım 1963 cuma, on dakika sonra öğlenin 11 i olacak. Beni yazan kişi, her şeyin yolunda olup olmadığına baktı. Hepsi tamam! Bembeyaz zarfımın üzerine, gideceğim yabancı ulkede de rahatça okunması için, tane tane harflerle Japonya adresi ve kendi adresini yazdı, ceketinin cebine yerleştirdi, yola çıktık. Dışarıda sisli bir kasım havası vardı. Üç dakika sonra koşedeki mektup kutusuna beni attı; boylece dunya gezim başladı.

Mektup kutusunun sıcak karanlığı içinde uzun zaman kalamadım. 15 dakika kadar sonra kutunun kapagının açıldığını duydum. Kutu içinde bulunan oteki arkadaşlarla birlikte bir posta torbasının içerisine dokulduk. Torbanın ağzı sıkıca kapatıldıktan sonra, sarı bir posta otomobili ile Fulda Postahanesine yol aldık. Hepimizi buyuk bir masanın uzerine koydular, yeni gun ışığına kavuştum. Üzerimdeki yeni pul damgalandı ve birçok gozu bulunan bir dolabın bir bolumune yerleştim. Daha başka arkadaşlar da geldi: New-York'a, San Fransisko'ya, Los Angeles'e, Honolulu'ya, Yokohama'ya ve Tokyo'ya gidecek mektuplar. Ben iyi bir arkadaş grupu içindeydim. Bremen Postahanesine gitmek üzere ayrıldım. Gezimin nasıl geçeceğini çok merak ediyordum.

Saat 13 de bir posta memuru geldi, bizi bir araya getirip duzelttikten sonra, hepimizi bir arada guzelce bağladı, daha buyuk bir posta torbasının içerisine attı. Bir-iki dakika sonra, birkaç mektup paketi daha geldi. Bizimle birlikte kuzeye g'decek birçok posta torbasıyla bir arada, bir posta kamyonuna binip Fulda istasyonuna gittik. Artık doğduğum şehri, Fulda'yı bir daha goremiyeceğimi anladım. Tam zamanında, saat 13.44 de ekspres treniyle hareket ettik. Posta vagonunun penceresinden ormanları, vâdileri, ırmakları, istasyon levhalarını, telgraf direklerini goruyordum. 5 saatlik bir yolculuktan sonra Bremen'e geldik.

Bir suru posta memuru bizi istasyonda karşıladılar. Bremen Postahanesinde, denizaşırı ulkelere gidecek, Almanya'nın çeşitli yerlerinden gelmiş bir yığın mektupla buluştuk. Usta eller, bizi gideceğimiz ulkelere gore yeniden ayırdı. Japonya'ya gidecek bir suru mektubun arasına girdim. Ornegin bunlardan biri Osaka'daki bir bankaya, bir oteki Nagasaki'deki bir gemi tersanesine, bir başkası Tokyo'daki Olimpiyat Komitesine gidiyordu. Burada birkaç saat dinlenebildik. Hepimizi yeniden bağladılar ve bir posta çuvalının içerisine attılar. Çuvalımızın ağzı iyice bağlanıp, kurşun muhurle kapatıldıktan sonra, uzerimize nereye gideceğimizi gosterir bir etiket konuldu; biz New-York ve San Fransisko uzerinden Yokohama'ya gideceğiz.

Bir memur geldi ve bizi listesine yazdı. Alman toprağında son otomobil yolculugum başladı. Buyuk, kapalı bir otobus bizi çabucak Bremen Limanına getirdi. Bizi goturecek olan «Bremen» adlı gemi limanda duruyordu. Bu gemi Almanya'nın en buyuk yolcu gemisi; 1100 den fazla yolcusu ile Amerika'ya

işliyor. Bizim mektup çuvalını kocaman bir filenin içerisine koydular, vinçle havaya kaldırıldık. Eğer gece yarısı olmayaydı, Almanya'nın bu en buyuk balıkçı limanını gorebilecektim. Ama Vezer ırmağının iki kıyısında uzanan ışıklardan başka bir şey goremedim. Vinç bizi usulca «Bremen»in ambarına indirdi. Bir gemici ile bir posta memuru, ellerindeki listeye bakarak, her şeyin yolunda olup olmadığını denetlediler. Çuvalın kuçuk bir deliğinden, geminin ön direğinde dalgalanan alman posta flâmasını gorebildim. Gemide posta maddesi bulunursa bu flâmayı çekiyorlar. Elbette postayı taşıyan yalnızca «Bremen» vapuru değil. 30 dan fazla gemi kumpanyası alman posta flamasını dunyadaki butun denizlerde dalgalandırıyorlar.

16 Kasını cumartesi gunu, tam saat 12 de, 200 metre uzunluğundaki «Bremen» Kolombus rıhtımından ayrıldı. Ertesi gun Sothapton'a geldik, sonra Şerburg'a vardık. Her iki limanda da birçok yolcu gemiye bindi. Şerburg limanında Almanya'dan trenle gelen postayı da aldık. Sonra Atlantik yolculuğu başladı.

Geminin ambarında iyi bir uyku çekmişim. Ancak bir hafta sonra, 23 kasım cumartesi günü öğleden sonra, New-York limanındaki ünlü Hürriyet Anıtı önunden geçerken uyanabildim. Ertesi gun pazar olduğu için liman sakin, sessizdi. New-York'un Manhattan bolgesindeki Gökdelenleri, limandaki Okyanusaşan gemileri seyrederek pazartesi gününedek vakit geçirdim.

3 gunluk bir tren yolculuğu daha yaptım. Uzun köprülerden, kocaman fabrikaların onunden, geniş buğday tarlalarından geçtik. 5000 kilometrelik bir tren yolculuğundan sonra San Fransisko'ya vardık. Buraya kadar 12.000 kilometrelik yol aldım. Ama çok zaman kazandım. Tren gemiden çok hızlı gidiyor. Eğer denizyoluyla, Hindistan üzerinden Japonya'ya gideydim, çok daha uzun zaman surerdi.

Amerikan Posta İdaresi, bizim Yokohama'ya gidecek çuvalı, San Fransisko limanındaki «Vilson» gemisine yukledi. 29 Kasım cuma gunü, oğlene doğru yola çıktık, Los Angeles'de kısa bir sure kaldıktan sonra Buyuk Okyanus'a açıldık. Havai Adalarındaki Honolulu limanında bir-iki saat kaldık. Bu adaların kumsallarının güzelliğini, Ananas bahçelerinin zenginliğini, volkanlarının sihirliliğini işitmiştim, ama ne yazık ki bunları goremedim. Bir mektup olarak gemiden çıkmak öyle kolay degil! Yeniden yolculuk başladı.

15 Aralık pazar günü saat sabah 9 da Yokohama limanına girdik. Japon posta memurları bizim çuvalı gemiden aldılar, postahaneye goturup açtılar. Gideceğimiz şehirlere gore bizleri ayırdılar. Akşamleyin ekspres treniyle Yokohama'dan yola çıktım. Aynı gece Kobe'ye vardım. Burası bir milyondan fazla nufuslu bir şehir. 16 Aralık pazartesi sabahı posta dağıtıcısı beni Bay Imatake'nin evine goturdu.

Benim 40 fenikliik bu yolculuğum tam 30 gun sürdü. Bu sure içinde 23.000 kilometrelik yolu tren, gemi ve otomobille aldım. Bilmem siz de saydınız mı, kaç kere ayrıldım, bağlandım, paketlendim, yuklendim? Hiç gozunüzün onune getirdiniz mi, Alman postasından bu yana kaç kişi, benim rahat bir gezi yapabilmem için didindi, uğraştı? Kaç elden, nerelerden geçtim ve hepsi ne tuttu: 40 Fenik! Hemen hemen bir dunya gezisi yaptım, bir mektup için buyuk bir gezi.

Boyle bir geziyi birlikte yapabilseydik ne iyi olurdu! Ama kimbilir, belki ilerde siz de boyle bir gezi yaparsınız. Şimdi coğrafya atlasınızı açınız, benim gezi yolumu bulunuz bakalım!

Sevgili çocuklar, benim hikâyem burada sona eriyor. Şu anda Bay Imatake, benim ne haberler getirdiğimi öğrenmek için zarfımı açıyor.

Benim de görevim - butün mektupların hayatı gibi - şimdi sona eriyor.

★

İlk kızak ve kayakları yapanlar, toplum yaşayışına yepyeni bir çeşni katan birşey bulduklarının, kış sporlarını yarattıklarının farkında bile değildiler.

★

USTA KIZAKÇILAR

Bugünkü sporların çoğu, tarih öncesi devirlerde atalarımızın en ilkel şartlar içinde yaşadıkları sıralarda karşılaştıkları engelleri yenme çabalarının ürünleridir. Örneğin uzun atlama, yollarını kesen uçurumları ortadan kaldırmak, yüzme, bir nehir veya dereyi geçmek, kızak ve kayak karlarla örtülü yerler aşmak amacıyla başvurulan tabiata karşı direnme yollarıdır.

İnsanoğlu buzlar, karlar arasından geçebilmek için kayağı malarını taşıyabilmek için de kızağı bulmuştur.

Eski Yunan tarihçilerinden biri Kafkaslarda yapılan bir savaştaki gözlemlerini anlatırken yerli savaşçıların kar ayakkabılarıyla tepelere nasıl kolayca çıkıverdiklerinden, sonra da hayvan postları üstüne yatarak dik yamaçlardan nasıl ok gibi hızla aşağı indiklerinden uzun uzun söz etmektedir.

Söylendiğine göre, eskiden Almanya'nın dağlık bölgelerinde yaşıyanlar ülkelerini kayakçılıktaki ustalıklarıyla korurlarmış. Karlıklar veya ağaç kabukları üzerinde dağlardan yıldırım hızıyla inen savaşçıları gören yağmacılar korkup kaçarlarmış.

Daha sonraları bu ilkel kızak iyice gelişti. Geniş bir tahtanın altına, kolayca kaymasını sağlamak için ağaç dalları veya deriler çakılmaya başlandı.

Tekerlek ve araba bulunmadan önce bunlar en hızlı taşıma araçlarıydı. Önce bir adam oturur ve iki sopayla kızağı idare ederdi. Ağır yükler kar, buz veya toprak üstünde bile bir yerden bir yere taşınırdı.

Çevre şartlarından dolayı kuzeydeki ülkelerde yaşıyanlar, buz ve kar üstünde dolaşma ve yük taşımayı bir sanat haline getirmişlerdir.

Yılın büyük bir kısmı ortalık karlarla örtülü olduğundan kuzeyli etrafta dolaşmak için kar ayakkabıları ve kızağa başvurmak zorundadır.

Kayak ve kızak kullanmakta ustalık, günlük yaşayışlarında çok önemli bir yer tuttuğundan İsveç ve Finlandiya'nın kuzeyin-

★ Doğan Kardeş'e üç yeni abone bulursan kitap kazanırsın ★

ve yaşıyan Laponlar, Finlandiyalılar ve Eskimolar, ustalıklarını arttırmak ve daima idmanlı bulunmak için sık sık kızak ve kayak yarışmaları yaparlar. Günümüzde pek çok tutulan bu sporu ilk defa çıkaran da onlardır. Gösterlerde avcı eskimolar, köpeklerin çektiği kızakları buz üstünde korkunç bir hızla koştururlardı.

Laponlar engelli koşularda çok ustaydılar. Ren geyiği derisinden yapılmış kayaklarıyla yalçın tepelerden korkunç bir suretle aşağı atılırlar, aldıkları hızla önlerine gelen diğer tepeyi çıkar, sonra onu inip bir diğerine tırmanırlar bu hem kendileri, hem de seyirciler yorulmcaya kadar sürer giderdi.

Uygarlık ilerledikçe kızak ve kayak da bir eğence haline geldi. Orta çağlarda Avrupa'da en çok sevilen kış eğencesi olmuştu. 18. yüzyılda Rusya'da özel bir takım iskeleler kurularak sunî tepeler hazırlanıyor meraklılar buralardan kayarak gönüllerince eğleniyorlardı.

Kızaklı kayıklar, deniz kurtları Hollandalıların 17. yüzyılda bulduğu bir yenilikti. Hollandada kışın ana yollar, yani su kanalları donar. Kış boyunca deniz trafiği durur. Tabiata yenilmeyi bir türlü kabul edemiyen Hollandalılar buna da bir çare buldular. Artık hava şartları ne olursa olsun yelken açabileceklerdi, çünkü kayıklarının altına tahtaları çakarak kızak şekline sokmuşlardı.

Kızakların altındaki tahtalar kayığın baş tarafına yerleştiriliyordu, kararlı bir denge sağlamak için kıça bir demir ağırlık takılıyordu.

Kısa zamanda bu kayıklar buzlu kanallarda rüzgâr gücüyle işliyen belli başlı taşıtlar oldular. Çok geçmeden de halkın sevdiği eğencelerin başına geçtiler.

Günümüzde, bu kocaman yelkenli, kayık biçimi, minik teknelerle buz üstünde yarışlar gözde yarış sporları arasında gelmektedir. Yarışlar her yıl yapılmaktadır. Kıç tarafta oturan bir veya iki kişinin idare ettiği kayıkların hızları 1200 m. yi aşmaktadır.

Bunlar süratli, hafif olmalarına karşılık ağır, hantal kızakları büsbütün ortadan kaldıramamıştır. Bazı yerlerde kızak bugün hâlâ başlıca taşıma aracıdır. Bazılarında da çocuk eğencesi olarak görülür. Yalnız şunu da unutmamak gerekir ki, kızak yarışları da gözde sporlardandır.

İlk defa yirminci yüzyıl başlarında bir çeşit kızılderili kızağıyla eğence sporları olarak başlamıştır. İsviçre Alplerinde tatillerini geçiren bazı Amerikalılar, kızılderililerden gördüklerini, bi yük çapta uygulamaya başlamışlardır. Karla kaplı uçurumlara atılmak çok tehlikeli olmasına rağmen bu spor çok tutunmuştur. Diğer dağlık, karlı ülkeler de İsviçrenin izinde yürümekte gecikmediler.

Gözünü daldan budaktan sakınmayan kimseler bunu pek yavaş buluyorlardı. Yeni bir kızak modeli üzerinde çalışmalar başladı. Ötekinden daha ağır, daha emniyetli ve idaresi de daha kolay bir model yapıldı. Günümüze kadar da durmadan geliştirildi. «Bob kızağı» denilen bu kızak çelik ve alüminyumdan yapılır. Genel olarak dört kişiliktir. Bunlardan biri sürücü biri de dümencidir. Saatteki hızları 1500 m.'ye yaklaşır. Başlangıçta kızak çok basit bir yola başvurularak hızlandırılır. Sürücü hariç diğerleri arkaya doğru yatarlar. En arkada oturan dümencinin «Bob» diye bağırması üzerine doğrulurlar. Bu hareketi belirli aralıklarla tekrarlıyarak baş döndürücü bir hıza erişirler. Dümencinin «Bob» diye bağırması yüzünden kızağa bu ad verilmiştir.

Her yıl binlerce meraklı İsviçre'de St. Moritz ve Davos gibi kış eğence merkezlerine uluslararası yarışmaları görmek için akın etmektedirler. Çok tehlikeli bir spordur. Seyretmek için bile sinirlerin çelik gibi olması gerekir.

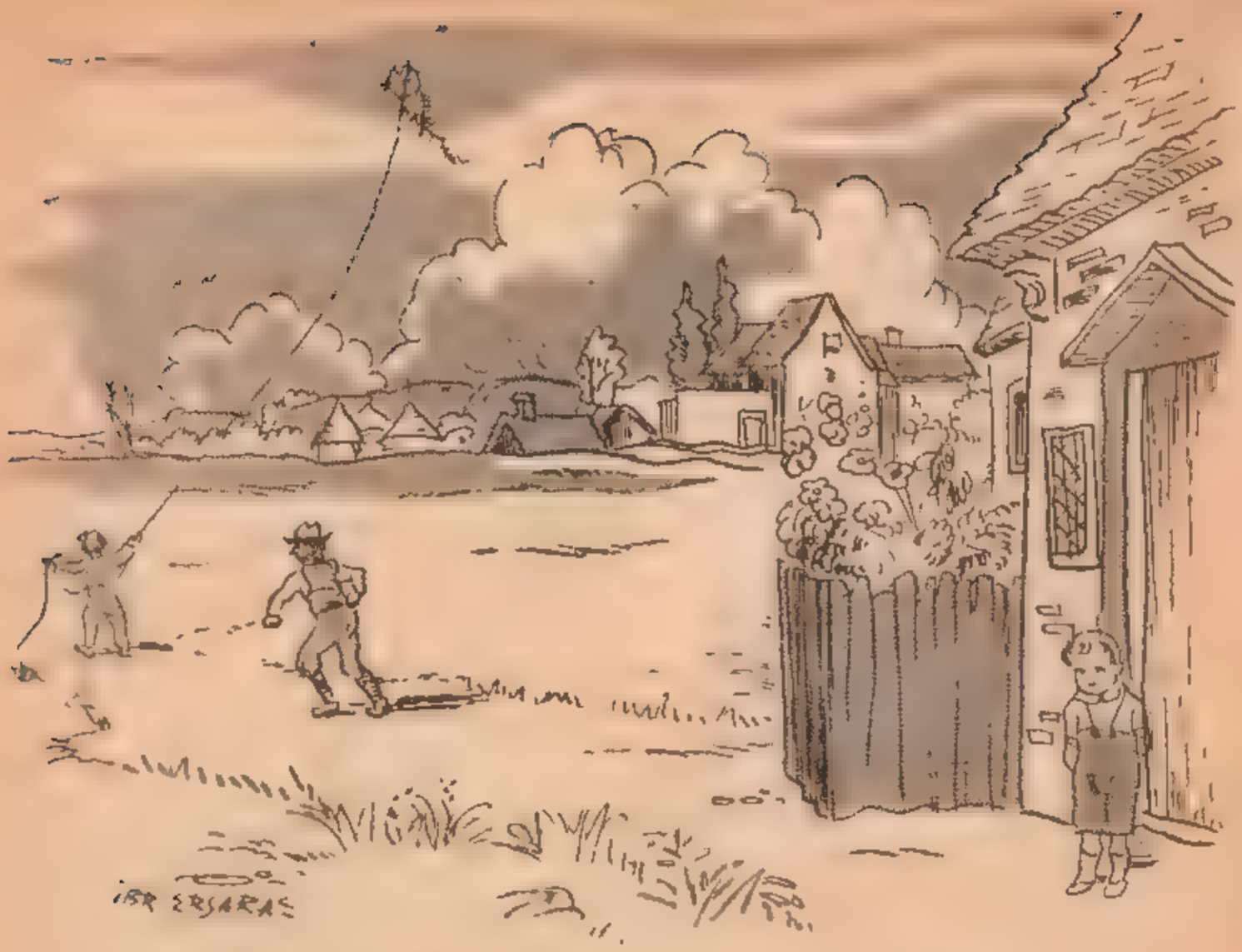

Ahmet Amca Uçurtma Uçuruyor !

Bir gün Ayşe teyze,

«Ahmet» dedi, «Unutmadın ya! Bugün kileri temizliyeceğine söz vermiştin. Ben kışlık turşuları, reçelleri yerleştirmeden tepeden tırnağa temizlenmen!»

«Aklımda» dedi Ahmet amca, «Yalnız ilkin komşunun tornavidasını vereyim. Birazdan gelirim.» Giderken uçurtma uçuran çocukları rastladı. «Nasılsınız bakalım» diye gülerek selâmlaştı. «Hanginiz Hasan' dınız?»

«Benim» dedi biri, «Bakın, uçurtmamız ne kadar yükseldi!»

«Sicimine bağlı şu kağıt parçası mektup mu? Ben de küçükken hep ufak kağıtlara bir şeyler yazıp uçurtmama takardım. Laf aramızda hâlâ uçurtma uçurmaya bayılırım.»

«Büyükler hep böyle oluyor galiba» dedi Hasan. «Bir yerde okumuştum Benjamin Franklin de uçurtma uçururmuş. Sonra uçurtmasına bir de anahtar bağlarmış.»

«Anahtar mı?» diye söylendi Ahmet amca, «Neden acaba?»

«Onunla bir şey keşfetmiş ama ne olduğunu unuttum. Ben de anahtar bağlamak istiyordum, ama bulamadım.»

«Çok merak ettim doğrusu» dedi, Ahmet amca. «Ne bulmuştu kii!» Biraz düşündükten sonra,

«Yaaam» dedi. «Kilerin anahtarı şimdilik lâzım değil. Ne dersin, Benjamin Franklin'in ne bulduğunu biz de öğrenebilir miyiz?

«Bilmem» dedi çocuk. «Denesek fena olmaz.» Hasan uçurtmasının ipini serdi. Anahtarı almak için Hasan amcanın peşine düştüler.

Kiler bodrum katındaydı Kapısı bahçeye açılıyordu.

«Ben şu kapıyı kilitliyeyim» dedi Ahmet amca. «Biz uçurtma uçururken hanım içeri girip daha işe başlamadığımı anlamasın bari.»

Ahmet amca anahtarı uçurtmanın ustune bağladı. Hasan bir yandan koşup bir yandan da ipi salmaya başladı. Ahmet amca tekrar çocukluğuna dönmüştü âdeta.

«Aman ne güzel yükseliyor, nazlı nazlı süzülüyor» diye ellerini çırpıyordu. Bir ara daha fazla dayanamadı. «Biraz da yumağı bana versene» dedi. «Peki» dedi çocuk, «Yalnız ipi birden bire salıvermeyin, uçurtma kafa atar sonra.»

«Korkma evlât» dedi Ahmet amca, «Ben çok uçurtma uçurttum. Ne çeşit olursa olsun idare ederim.»

İpi yavaş yavaş bırakıyor, uçurtma da yükseldikçe yükseliyordu

«Artık anahtar görünmüyor» dedi Hasan «Benjamin Franklin'ın anahtarla ne bulduğunu bir hatırlayabilseydim.»

Bu sırada Hasan'ın annesinin sesi duyuldu. Sofraya çağırıyordu.

«Eyvah» dedi Hasan, «Dün akşam yemeğe vaktinde gitmedim. Annem çok kızdı, Bir daha geç kalırsam bana yemek vermiyeceğini söyledi. Bu

★ Doğan Kardeş'e yeni okuyucular, yeni aboneler ★

kadar ipi nasıl toplıyacağım?»

«Sen eve koş Hasan» dedi Ahmet amca, «Uçurtmanı ben indiririm.»

Çocuk teşekkur edıp ayrıldı. Ahmet amca ipi sarmaya koyuldu. Artık pek az bir şey kalmıştı. Birden yumak elinden fırladı yerde yuvarlanmaya başladı. Uçurtma rüzgârdan alabildiğine yukseliyordu.

Ahmet amca yumağın peşinde koşup duruyordu ama bir turlu yakalıyamıyordu Uçurtma sağa sola takla atıyordu. Bir ara olduğu yerde durdu, sonra ters donup hızla duşmeye başladı

Ahmet amca gozlerini yumdu

«İnşallah ağaçlara takılmaz» diye mırıldandı

Gozlerini açtığında uçurtma bir ağaçta sallanıyordu. Sıcım dallara dolanmıştı. «Ne olursa olsun onu aşağı indirmelıyim» diye soylendi. «Ne aksilik bu boyle. Çocuğa da soz verdim. Şimdi nasıl indireceğim bunu?»

Bir ara ağaca çıkmayı duşundu fakat başını yukarı kaldırınca butun cesareti kırıldı. Tırmanmaya gozu kesmiyordu. Hem sonra uçurtma da en tepedeki dallara takılıp kalmıştı.

«Neyse» çocuğa bir uçurtma yapıp gonlunu ederim» deyıp evinin yolunu tuttu

İçeri girdi. Ayşe teyze gorunurlerde yoktu. Mutfağa, odalara baktı, bulamadı. Çok şaşırmıştı. Çünkü karısı akşam yemeklerinde mutlaka evde olurdu. Komşulardan birinde olacağını duşunerek evinde telefon olanlarda aramaya başladı.

Fatma hanımlarda yoktu. Kadın az otedeki komşuda olabileceğini duşunerek bir de onlara sormaya gitti

Bu arada Ahmet amca bir tıkırtı duydu. Kulaklığı koyup arka kapıya koştu. Kimsecikler yoktu. Fatma hanımdan sonra aklına gelen yerlere telefon etmeye başladı. Ikide bir kapı vurulmasını andıran gurultuler duyup koşuyor fakat her defasında eli boş geri donuyordu.

Artık telefon etmekten, kapı açmaktan da bıkıp usanmıştı

«Bir de Mehmet beylere sorayım, sonra aramıyacağım» diye soylendi

Mehmet beyin hanımı meraklı meraklı,

«Bugun hiç gormedim. Vakit de hayli geç oldu. Ne oldu acaba?» dedi

Ahmet amca,

«Ben de onu merak ediyorum ya! dedi «Sonra evde bir takım garip şeyler oluyor. Birisi ikide bir bizim arka kapıyı çalıyor. Şu yarım saat içinde tam beş defa gidip baktım kimsecikleri goremedim.»

Bunu duyunca Mehmet beyin hanımı adamakıllı telaşlandı

«Ne diyorsun Ahmet bey? Dur bizim beye haber vereyim. Hemen geliyoruz.»

Çok geçmeden komşular Ahmet amcanın evine doldular. Kimse ağzını açmaya cesaret edemiyordu. Huzursuz huzursuz birbirlerine bakışıp duruyorlardı. Bir ara Mehmet bey,

«Hanımı son olarak ne zaman gormuştun,» dedi

«Oğleyin sofradan kalktıktan sonra o mutfağa girdi. Ben de komşuya tornavidasını vermeğe geçtim. Giderken uçurtma uçuran çocuklara ..

Durun, durun! arka kapı çalınmadı mı?»

«Bir kapı vuruldu ama bence alt kattan bir yerden» dedi gelen komşulardan biri. «Aşağıya bir baksak.»

Erkekler bodruma indiler. Her şey yerli yerindeydi. Tam yukarı çıkarlarken tekrar kapının vurulduğunu duydular.

Mehmet bey, kapısı sokak tarafında olan kileri göstererek ses şu taraftan geliyor» dedi

«Kim o?»

«Ellen, ben kapıyı açın.»

Ahmet amcanın gozleri parladı.

«Ayşe neredesin allahaşkına. Seni aramadık yer bırakmadım. Geç oldu artık. Haydi yukarı gel.»

«Buradan çıkamam ki.»

«Tuh» dedi. «Kabahat bende!»

«Ne oldu Ahmet?» dedi Mehmet bey

«Kapı kilitli anahtar da tarladaki meşe ağacının tepesinde.»

«İyi ama, anahtar orada ne arıyor?»

«Şey, Hasan .. Vazgeç dostum uzun bir hikaye - Benjamin Franklinle de ilgili. Neyse şimdi anlatacak vakit yok. İlkin gidip şu anahtarı getirelim.»

Bir merdiven, cep feneri alıp dışarı çıktılar.

Donerlerken Hasan'ın babasına rastladılar. Ahmet amca uçurtmayı ona teslim etti

Ayşe teyze kilerden çıkınca etrafındakilerden ozur dilemeye başladı.

«Hepinizi telâşlandırdım. Kusura bakmayın Kilerde turşu yapıyordum nasıl olduysa kapı birden kilitleniverdi.»

«Affedersin Ayşe» dedi Ahmet amca, «Benim yuzumden oldu. İçerde olduğunu bilmiyordum. Kapıyı ben kilitledim. Çok korkmadın ya?»

«Yoo» dedi kadın, «Korkacak vakit kalmadı ki, bu arada kileri temizledim. Sana işi bırakmadım. Orada olduğumu anlıyasın diye de ikide bir kapıya vuruyordum.»

Yatağa girince Ahmet amcanın aklına yine anahtar takıldı.

«Ayşe» dedi «Benjamin Franklin uçurtmasına anahtar bağlıyarak ne bulmuştu?»

«Yıldırımın elektrik akımı olduğunu galiba.»

Ama Ahmet amca çoktan uyuyakalmıştı. Cevabı duyamadı.

Heyecanlı Bir Kış Gecesi

Ömer birkaç gün önce on yaşına basmıştı. Artık kendini yetişkinler sırasına girmiş sayıyordu. Kardeşi Ali'nin koruyuculuğunu üstüne almıştı.

O kış pek sert geçiyordu. Etraf diz boyu karla örtülüydü. Dışarda keskin bir ayaz vardı ama, ahşap kulübenin içi sıcaktı. Camlar buğulanmıştı.

Ömer eliyle camın ufak bir yerini silip gözleriyle evin önünde uzanan düzlüğü taradı. Bir saat kadar önce farkettiği o karaltı yine aynı yerde, ilerdeki çam ağaçlarından az ötede, duruyordu.

Ortalık iyice kararmış olduğu halde Ömer o zayıf yaratığı çok iyi seçebiliyordu. Kocaman bir köpeği andırıyordu. Gerçekte köpek değil kurttu. Ömer de bunu çok iyi biliyordu. Ayrıca ağıldaki birkaç gün önce doğan kuzular için geldiğini de.

Çocuk dalgın dalgın bakınırken,

«Annemle babam niçin bu kadar geç kaldılar?» dedi Ali. «Niye hâlâ gelmediler?»

Ağabey bir büyük tavrı takınıp ciddi ciddi konuşmaya başladı:

«Belki de yolda traktör bozulmuştur. Baksana hava ne kadar soğuk. Motorun donması işten bile değil. Ama sen üzülme birazdan gelirler. Hem sonra yanında ben varken»

Çocuk kardeşine bunları söylemişti ama kendi içi hiç de rahat değildi.

O gün cumartesiydi. Ömer okuldan geldikten sonra annesiyle babası Ali'yi ona koyup traktörle kasabaya inmişlerdi. Giderlerken baba,

«Biz hava kararmadan döneriz ama biraz gecikirsek sen ahırın etrafındaki fenerleri yak. Kurtlar yaklaşmaya cesaret edemez» demişti.

Ömer fenerleri daha bir saat önce yakmıştı ama aksilik bu ya! Kuvvetli rüzgâr bir tanesi hariç hepsini yere düşürmüştü. Pencereden evdeki titrek ışık dışarıya vuruyordu ama, bu kurdu kaçırmaya yetecek kadar değildi.

Çocuk bir çare arayıp duruyordu. Dışarıyı dinledi. Rüzgâr dinmişti. Pek sevindi.

Ali'ye döndü:

«Dışarda ateş yakmam gerekiyor. Ben dönünceye kadar sen sakın bir yere kıpırdama. Söz mü?»

Ali başını salladı ve tekrar oyuncaklarına daldı.

Ömer'in aklı hep kurtlarla meşguldü. Eskiden bu konuyla ilgili okuduğu ve işittiği şeyler kafasına uşuşmuştu. Kimisine göre kurtlar kotu yürekli sinsi, korkak hayvanlardı. Bazıları yırtıcı, cesur ve gözü pek olduklarından bahsediyordu. İşin kötüsü bunlarda birbirleriyle çelişen bir sürü şey vardı. Yalnız hepsinin ortak noktaları ateşten korkmalarıydı.

Ömer kalın kürklü ceketini sırtına giydi. Atkısını eldivenlerini taktı. Koltuğunun altına biraz odun, eline de cep fenerini alıp evin önündeki açıklığın yolunu tuttu. Fenerin ışığının düştüğü yer iyice aydınlanıyordu ama çocuk kurdun durduğu tarafa bakamıyordu. Bir hışırtı duydu, hayvanın gerilediğini anladı.

Çok geçmeden ateş alev alev yanmaya başladı. Artık epeyce rahatlamıştı.

«Ömer, Ömer» diye Ali pen-

cereden seslenıyordu.

Avuçlarını agzına koyup,

«Şimdi geliyorum» diye bagırdı.

Ateş guzel guzel yanıyordu. Kurt agaçların golgesine çekilmişti. Alevlerin ortasına iki kuru tahta parçası daha atıp eve koştu.

Sobanın yanındaki kanepeye oturup kardeşini kucagına aldı, ona hikâye anlatmaya başladı. Uyutacagını umuyordu

«Evvel zaman içinde iki kardeş varmış. Koyde otururlarmış» diye başladı.

«Tıpkı bizim gibi» diye atıldı Ali.

Ömer masalını bitirmeden kardeşi koliarında uyuya kaldı. Hemen onu yatagına yatırdı. Üstünü sıkıca orttukten sonra derin bir nefes aldı.

«Şimdi artık tekrar ateşin başına gidebilirim.»

Elini kapının tokmagına attıgı sırada oldugu yerde donakaldı. Rüzgâr çıkmıştı. Hem de çok hızlı esiyordu Alevler ahırı tutuşturabilirdi Çarçabuk ateşi söndürmesi gerekiyordu

Kuyudan iki kova su çekti. Bunları az önce bir bir güçlükle tutuşturdugu ateşin üstüne doktu. Bir ara söner gibi oldu.

Yalnız rüzgarın her esişinde alevler canlanıyor, etrafa kıvılcımlar saçılıyordu

Bu defa kovaları karla doldurup ateşin üstüne bosaltmaya başladı. Söndügünden iyice emin olabilmek için epeyce uğraştı. Tam rahat bir nefes alacağı sırada kurt acı acı uludu. Ne yapacağını şaşırmıştı. Bir ara koşup içeri girmeyi ve kapıyı sürgülemeyi düşündü. Bu defa kurt girip daha birkaç gün önce dogan minik kuzuları silip süpürüverecekti. Böyle bir şeye dünyada razı olamazdı

Kararını verdi Kurttan kaçmıyacak onu yıldıracaktı

Samanlıga dogru yürüdü Fenerleri topladı. Teker teker yaktı. Bunları büyük bir

Mehmet Ali Akpınar'ın

dikkatle babasının çaktığı kazıklar üstüne astı sonra da cebinden bir parça sicim çıkarıp sıkıca bagladı

Koyunlar kuzular gürültüden korkmuşlar melemege başlamışlardı

Birden aklına bir şey geldi Samanlıga girdi. Kuzulardan birini koltugunun altına aldı ve eve dogru koşmaya başladı. Hayvanlar ilkin tepindiler avazları çıktığı kadar bagırdılar. Çocuk bir defa kararını vermişti. Onlar kaçmaya çalıştıkça o daha sıkı tutuyordu. Hemen mutfaga kapayıp tekrar samanlıga koştu. Böylece dört sefer yaptı. Fenerinin pili bitse yahut ayagı kayıp düşse ne olurdu? Zaten bunları düşünecek vakti de yoktu.

İki sefer daha yapacak ve ana koyunları taşıyacaktı. Hepsinden çetini de buydu. Artık sonuncuyu almaya giderken kurt saklandığı karanlık köşeden çıkmış yavaş yavaş yaklaşıyordu. Birden eve kosmak geldi aklına. Sonra bir asenin bir zamanlar söyledigi sözü hatırladı. Vazgeçti

«Sakın kurttan kaçma yavrum» demişti adam. «Çok korkaklar. Karşılarında dimdik durursun çekilip giderler.»

Ömer bagırarak yerden az önce yarısı yanmış tahtalardan birini aldı ve olanca gücüyle hayvana fırlattı. Hayvan uluyarak kaçmaya başladı.

Samanlıktan son koyunu da aldı ve hızlı hızlı evin yolunu tuttu.

Birkaç adım attıktan sonra az daha sevinçinden uçacaktı. Uzaktan traktörün ışıkları görünmüştü. Gürültü de gittikçe yaklaşıyordu.

Derin bir «Oh!» çekti. Omuzlarından agır bir yük kalkmış gibiydi. Kuş gibi hafiflemişti.

Kostü traktörün ön lâmbalarından yayılan ışık demeti içinde durdu.

Baba hemen aşagı atlayıp çocugu kolları arasına aldı, Ana koyunu içeri goturdüler,

«Senin gibi akıllı, becerikli, gözü pek bir oglum oldugu için ne kadar övünsem azdır» dedi baba. «Bu gece gerçekten yetişkinler sırasına girdiğini ispatladın.»

Birdenbire Ömer'in üstüne bir yorgunluk çöktü. Hiçbir seye aldırış ettigi yoktu. Mutluluğu sonsuzdu.

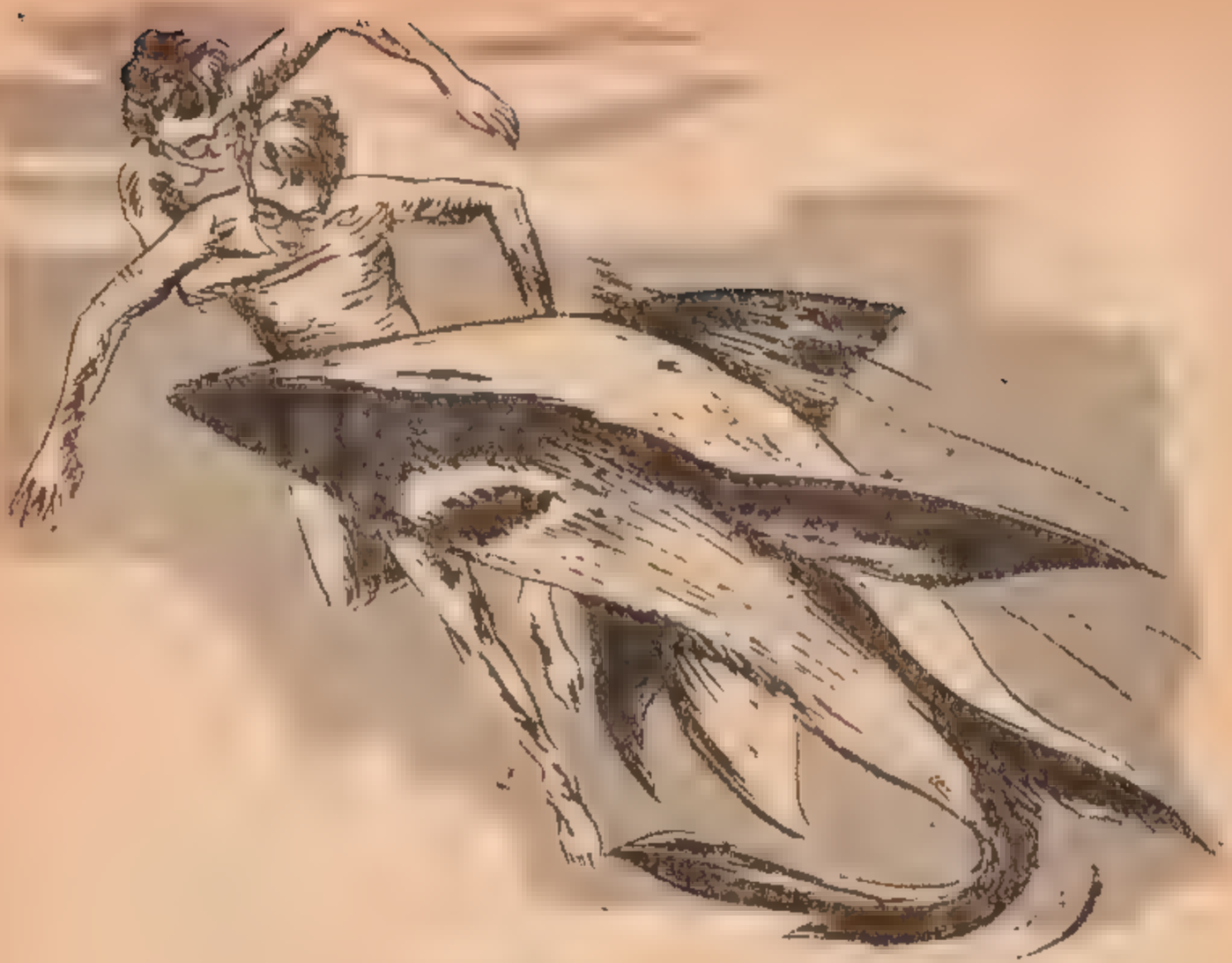

ZIPKIN AVCISI

Denizin derinlikleri, içine sebebini bilmediği sonsuz bir korku veriyordu. Ama o dev canavarla karşılaşınca birdenbire gözünden her şey siliniverdi.

Omar kutuktan oyulmuş teknenin dibine oturdu. Elini Kızıl Denizin ılık sularında gezdirmeye başladı. Günün bu saatini çok severdi. Balık dolu kavığıyla dönerken mutluluğuna diyecek olmazdı. Kızgın güneşin kavboluşu içine derin bir güvenlik verirdi. Yalnız o gün çocuk biraz huzursuzdu çünkü yine başaramamıştı. İçin için kendini suçlayıp duruyordu. Babası çocuğun aklından geçenleri okuyormuşcasına,

«Üzülme yavrum» dedi, «İnan bana yarın nefesini daha uzun bir süre tutacak-

Omar'ın babası Süveyş'ten Aden körfezine kadar olan bölgenin en usta zıpkın avcısıydı. İri yarı bir adamdı. Esmer derisının altında dipdiri kasları çelikten mış etkisini bırakıyordu.

Kardeşi Gomez kayığın burnunda oturmuştu. Dibe inerken giydiği maskeli gözlüğün camlarını siliyordu. Babasının sözleri üstüne gülmeye başladı.

«Ne olacak sanki, yarın da bugünkü gibi hava almak için iki saniyede bir dışarı fırlıyacak. Suyun dibinde biraz kalınca boğulacağını sanıyor, nasıl zıpkın avcısı olacak bu böyle?»

Gomez'e hak veriyordu ama yine de, «Görürsün bak yarın dipte saatlerce kalmazsam!» diye söylendi. Baba sert bir hareketle küreği kayığın yanına çekti,

«Kavga yok» dedi kızgın kızgın. Sonra Gomez'e döndü,

«Sana gelince, biraz dikkatli olmaktan kimseye zarar gelmez. Gerçi korkaklık iyi bir şey değil ama, senin gibi tehlikeleri hiçe saymak da hiç doğru değil. Deniz, dikkatsiz balıkçılarını amansız düşmanı-

dır.» Olanca gücüyle küreklere asıldı. Daha sonra hiçbir şey konuşmadılar.

Omar derin derin içini çekerek kayığın dibindeki zıpkınlara baktı. Eğer korkusunu yenerse, babası kendininkilerden birini ona hediye etmeyi söz vermişti. Güneşin son ışıkları altında upuzun tahtaların sonundaki sivri maden uçları etrafa kovu kırmızı pırıltılar saçıyorlardı.

Çocuk kendi kendine onlar için her türlü sıkıntıya katlanabileceğini düşündü.

AV GÜNÜ...

Ertesi sabah baba balığa çıkmıyacağını söyledi.

«Bugün ikiniz yalnız gidin bakalım. Gomez, dikkatli olmak şartıyla istediğin yerde avlanabilirsin. Sana gelince Omar, bu defa nefesini uzun bir süre tutacağını sanıyorum. Bugün gerçekten dalarsın artık.»

Omar yalnız gitmek istemiyordu ama sesini çıkaramadı.

Aksilikler birbirini kovalamaya başlamıştı. Kapıdan çıkar çıkmaz Gomez,

«Kumsala kadar bir yarışa varmısın?» dedi

Ancak denize açıldıklarında uğradığı yenilginin acısını unuttu ama kızgın kumlardan hoşlanan ayakları hâlâ sızlıyordu. Omar ağabeyinin alaylarına çok kızıyordu ama bir yandan da onun her bakımdan kendisinden üstün olduğunu kabul etmekten geri duramıyordu. Her şeyine hayrandı. Hele ağır mızrağı bir kuş tüyü gibi eline alıp zarif, çevik bir hareketle sulara fırlatması onun çocuğun gözündeki değerini bisbütün arttırdı. Gomez denize atladı. Bir iki saniye sonra suyun yüzüne çıktı. Yakaladığı balığı sandala atarken Omar'a gülüyordu.

«Ne dersin, daha dalmaya niyetin yok mu?»

Omar kayığın kenarını sıkıca tuttu.

«Birazdan birazdan» diye acele acele söylendi.

«Yalnız ne olur dipte çok kalma. Babamın dün söylediklerini hatırla.»

«Sen kendine bak» diye seslendi, Gomez. Derin derin birkaç nefes aldıktan sonra tekrar sulara daldı

Omar için en önemli dakika gelip çatmıştı. Kendi kendine söz vermişti. Gerçekten bir dalış yapacaktı bu defa.

OMAR DALIYOR...

Çarçabuk kayığın kenarını bıraktı ve dibe doğru süzülmeye başladı.

Birkaç metre aşağıda akıllara durgunluk veren bir kaynaşma, hareket vardı. Güneşin titrek ışınları berrak sudan süzülüp balıkları yumuşak esrarlı bir renge büyüyordu. Sessizlik her şeye gerçek üstü bir hava veriyordu

Artık çocuğun nefesi tükenmişti. Dışarı çıkmaya can atıyordu. Ama derinlere inmeye karar vermişti. Kendini zorladı. Mercan kayalığına doğru yöneldi. Etrafı Mor bitkiler, kırmızı süngerlerle kaplanmıştı. Kayalığın alt kısmında ağızları açık dev midyeler çocuğun aklını başından aldı. Yaklaşırsa kendini yutacaklarmış gibi geldi. Hemen kendini suyun yüzüne attı.

Birkaç metre öteden de Gomez başını çıkardı. Havasız kaldığı besbelliydi. Derin derin nefes alıyordu. Tekrar suya daldı.

Omar sırt üstü kayığa doğru yüzmeye başladı. Kayığın kenarına yapıştı. Dibe bir göz atınca soğuk soğuk terledi. Suyun durgunluğundan yakınlarda bir köpekbalığı olduğunu anlamıştı. Suyun derinliğini gözleriyle ölçmeye çalıştı. Balıklar kayalıklardaki oyuklara kaçışmışlardı.

Köpekbalığı derinlerden yavaş yavaş yükseldi. Kayığın etrafında daireler çizmeye başladı. Kocaman gümüş renkli gövdesi, kana susamış gibi bakan minik gözleri, sivri dişleri çocuğu tir tir titretmeye yetmişti. Kayığın kenarından eğilip gözleriyle suyu taradı. Her taraf bomboş ve sakindi. En ufak bir kıpırdanma bile yoktu.

Daha dikkatle bakınca Gomez'in beş altı metre aşağıdaki kayalıklar arasında olduğunu gördü. Sivri çıkıntılar çocuğu yarı yarıya gözden saklıyordu. Elini bir deniz tarağının kıskacı andıran kabuklarından kurtarmaya çalışıyordu. Hareketlerinden havasızlıktan bitkin düştüğü besbelliydi.

KÖPEK BALIĞI...

«Bu ne tedbirsizlik» diye söylendi Omar. Ancak hemen harekete geçerse ağabeyini kurtarabilirdi. O da kendi canını tehlikeye atarak. Eğer köpekbalığına aldırış etmeden yanından geçebilirse... Suya atladı. Derinlere doğru süzülürken boğazının kuruduğunu hissediyordu. Bu arada köpekbalığı da yaklaştıkça yaklaşıyordu. Son hızla dalmaktaydı. Eski korkusunu çoktan unutmuştu. Ömründe hiç o kadar derinlere inmemişti. Damarları patlıyacak gibiydi. Yüreği küt küt atıyordu. Birden gözleri karardı. Etrafındaki herşey simsiyah kesiliverdi. Kendini zorladı. Bütün gücünü topladı. Ağabeyi hemen önündeydi. Havasızlıktan govdesi ileri geri sallanıp duruyordu. Kendisine aşırı güveni yüzünden bu duruma düşmüştü, su altında o kadar çok kalmanın cezasıydı bu. Yüzünün o her zamanki, etrafına meydan okuyan ifadesi kaybolmuştu. Korkudan gözleri büyümüştü.

Omar bir yıldırımı hızıyla harekete geçti. Deniz tarağını sivri tırnaklarıyla yakalayıp kayadan söktü. Gomez'in eli halâ kabuğun içindeydi. Açarken zaman kaybedeceğini gözönüne getirip öyle bıraktı.

Köpekbalığının dev gölgesi tam üstlerindeydi. Artık canavar onlara doğru yüzüyordu. Omar bir yandan kendini köpekbalığına aldırış etmemeye zorlarken bir yandan da Gomez'i koltuklarının altından yakalamış yukarı çekmeye çalışıyordu. Birden canavarla göz göze geldiler. Kuvvetli yüzgeçlerini çocuğun vücuduna değdirecek kadar yakınından geçiverdi. Omar'ın parmakları gevşedi. Batmaya başladılar. Köpekbalığı suyu adamakıllı bulandırmıştı.

KÖPEK BALIĞI SALDIRIYOR

Eğer köpekbalıklarının kendilerinden korkmıyan avlarına saldırmadıkları doğruysa, Omar ne yapması gerektiğini çok iyi biliyordu.

Gomez'i tekrar sıkıca kavradı, köpekbalığına arkasını döndü, rahat hareketlerle yükselmeye başladı.

Artık bütün gücü, cesareti tükenmişti. Birkaç metre daha alınca tehlikeden kurtulmuş olacaklardı.

Tam başlarını sudan dışarı çıkardıkları zaman köpekbalığı saldırdı. Su karıştı, bulandı çocukla hayvan yüz yüze geldiler. Keskin sivri dişlerin manzarası gerçekten tüyler ürperticiydi.

CANAVARLA SAVAŞ...

Çaresizlik içinde kalan çocuk babasının öğrettiği son çareye baş vurdu.

İlkin Gomez'i bıraktı. Boş kalan elivle hayvanın sivri burnuna olanca gücüyle vurmaya başladı. Köpekbalığı sersemlemişti. Bir süre hareketsiz durduktan sonra tekrar suları karıştırdı sert yüzgeçlerini çocuğun vücuduna değdirerek derinlere daldı.

Omar Gomez'i tekrar yakaladı ve kayığa çekti. Teknenin dibine boylu boyunca uzattı. Nefes alıp vermesi düzelince bıçağıyla deniz tarağının kabuğunu açmaya başladı.

Gomez can acısıyla kıvranıyordu. Bileği iyice muayene ettikten sonra,

«Birşey yok» dedi Omar, «Ufak bir yara.» Gömleğiyle yarayı sardı.

GOMEZ GÖZLERİNİ AÇIYOR... VE BİR ZIPKIN !

Az sonra Gomez hafifçe gözlerini açtı. Sevgi dolu bakışlarla kardeşine baktı.

«Teşekkür ederim» dedi. «Çok teşekkür ederim.» Omar,

«Hişşt» dedi. «Konuşmak yok. Dinlen.»

Ertesi sabah Omar uyandığı zaman başucunda bir zıpkın gördü. Babası durmuş tatlı tatlı kendisine bakıyordu.

Omar hemen yerinden fırladı. Zıpkını kavradı.

Babası sakın sakin,

«Gelecekte iyi bir zıpkın avcısı olacaksın yavrum» dedi.

HAYVAN DOSTLARI

REKLÂM.
LARINIZ
İÇİN

"BASIN İLÂN KURUMU"

Genel Müdürlük
Cağaloğlu, Türk Ocagı Caddesi No 1
İstanbul
Telefon : 22 43 84 – 22 43 85
Telgraf Adresi : BASIN KURUMU

ŞUBELER	DIŞ MUHABİRLER	
İstanbul	A.B.D.	İsveç
Ankara	Almanya (Federal)	İsviçre
İzmir	Almanya	İtalya
Adana	Avusturya	Japonya
Bursa	Avustralya	Lübnan
Diyarbakır	Belçika	Macaristan
Erzurum	Bulgaristan	Norveç
Eskişehir	Çekoslovakya	Pakistan
Konya	Danimarka	Polonya
Zonguldak	Fransa	Portekiz
	Hollanda	Romanya
	İngiltere	Yugoslavya
	İspanya	Yunanistan
	İsrail	

Dogan (Basın 927 - 4)

Gülelim

- MÜREKKEPLE YAZI YAZMANIN BU KADAR KOLAY OLACAĞINI ZANNETMEZDİM!..

- BABACIĞIM, BEN SANA KAÇ KERE "OKULLAR LÜZUMSUZ" DEMEDİM Mİ? BAK, ANNEM OKUMAYI ÖĞRENMEMİŞ OLSAYDI İŞLER BİZE KALMAZDI!..

- NEREYE BÖYLE?
- POSTA KUTUSUNA MEKTUP ATACAĞIM!

TAKLİDİNDEN SAKININIZ.

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.